

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Katedra technické a informační výchovy

Milada Poštulková

III. ročník – kombinované studium

Obor: Učitelství pro MŠ

Textilní hračka a její využití v prostředí mateřské školy

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Hana Blažková

OLOMOUC 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedené literatury.

V Olomouci 8. dubna 2011

Milada Poštulková

Poděkování

Autorka by ráda vyjádřila upřímné poděkování vedoucí bakalářské práce Mgr. Haně Blažkové za pomoc při přípravě této práce.

Obsah

Úvod	5
1 Vliv herní činnosti na vývoj dítěte	6
1.1 Význam hry ve vývoji dítěte	7
1.2 Rozlišení dětských her	13
2 Hra v řízené činnosti v mateřské škole	17
2.1 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	18
2.2 Alternativní modely mateřských škol	21
3 Hračka.....	26
3.1 Definice hračky	26
3.2 Historie hračky	26
3.3 Základní dělení.....	28
3.4 Význam hračky	29
3.5 Parametry hračky.....	29
3.6 Základní materiál pro výrobu hraček	31
3.7 Přírodní textilní materiál pro výrobu hraček	37
4 Praktická část.....	43
4.1 Metodické listy k výrobku panenka	44
4.2 Metodické listy k výrobku hodiny	46
4.3 Metodické listy k výrobku kostky	50
Závěr.....	53
Seznam použité literatury a internetových odkazů.....	54
Seznam obrázků.....	56
Seznam tabulek.....	57
Přílohy	60
Anotace.....	61

Úvod

Sociální život dítěte začíná v rodině. V letech, kdy se utváří dětská osobnost, tráví dítě nejvíce času doma nebo v nejbližším okolí, ale také ve školním zařízení. V předškolním věku se utváří vztah dítěte ke všem věcem a činnostem. Můžeme proto nenásilně ovlivnit jejich vztah ke hře a k tvořivému myšlení, aby neměly strach se svobodně vyjádřit. Za originální vyjádření je třeba děti chválit. Hlavním výchovným prostředkem je probouzení zájmu o zvolené téma, souvislosti, vztahy a radost ze hry. Dítě si hraje, protože ho to baví. Hraní lze vnímat jako nezbytnou součást k harmonickému rozvoji člověka. Důležitým prvkem v procesu hry je hračka jako taková. Dnešní přetechnizovaný svět nám ve velké míře nabízí převážně hračky plastové, mnohdy jednoúčelově využitelné. Vzhledem k tomu, že pracuji v mateřské škole a ráda vymýšlím, jak s dětmi pracovat zajímavěji, vybrala jsem si pro svou bakalářskou práci téma „Textilní hračka a její využití v prostředí mateřské školy“.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Práce bude rozdělena na jednotlivé kapitoly. V první kapitole se chci zaměřit na vliv herní činnosti na vývoji dítěte. Ve druhé kapitole budu psát o hře v řízené činnosti v mateřské škole a alternativních metodách v mateřských školách. Ve třetí kapitole se budu věnovat hračce a její historii, základnímu dělení hraček, významu hračky, zaměřím se na materiál, který se používá na výrobu hraček. Poslední kapitolu jsem vyhradila pro praktickou část, v podobě metodických listů návrhů na textilní hračky.

Cílem mé práce v rámci teoretické části je na základě dostupné odborné literatury shrnout poznatky hraní dítěte a popsat význam hry a hračky ve vývoji dítěte. V praktické části práce je mým cílem vyrobit a popsat výrobní proces textilní hračky jako didaktické pomůcky v mateřské škole.

Při vypracování bakalářské práce budu vycházet z literatury z oboru pedagogiky, psychologie a praktických činností.

1 Vliv herní činnosti na vývoj dítěte

Dětství je počátečním obdobím života člověka. Děti rozvíjejí své individuální osobnostní vlastnosti, postupně se začleňují do společnosti a osvojují si různé složky její kultury, včetně umění. Hraní bychom měli již od raného dětství v co největší míře využívat ve výchově dětí k jejich celkovému prospěchu. Přináší jim totiž četné zážitky radosti, humor a přispívá k postupnému rozvíjení jejich kladného vztahu k významné oblasti lidské kultury.

Na základě výše uvedených poznatků vývojové psychologie a podložených vývojových her lze vývoj dětské hry v jednotlivých obdobích všeobecně shrnout do následujících bodů: (1)

- **Kojenec:**

- procvičování pohybů s vlastním tělem,
- hra s jednoduchými předměty,
- zájem o detaily,
- kolem 8. a 9. měsíce vztahy mezi předměty (tluče kostkou, vkládá předmět do nádobky),
- opakování činností od náhodného k záměrnému.

- **Batole:**

- manipulace s předměty (navlékání korálků),
- čmáraní,
- dětské hříčky (paci - paci),
- symbolické myšlení při hře,
- 2. rok života – paralelní hra,
- 3. rok života – spolupráce nebo soupeřivost.

- **Předškolní období 3 – 6 let „Zlatý věk dětské hry“:**

- vlastní hra – vytvoření něčeho nového,
- motorický vývoj,
- kresba,
- řeč,
- magické myšlení – mění fakta podle vlastního přání,
- fantazie.

- **Mladší školní věk:**

- hra přestává být hlavní činností dítěte,
- cíleně směřované hry,
- hraje si pro radost,
- má své oblíbené hry,
- hra na oblíbené postavy,
- stavebnice, figurky,
- sportovní náčiní.

Dělení her a hraček může být pouze orientační, protože dítě se vyvíjí různě rychle a existují mezi nimi velké rozdíly. Zvládnutí hlavních výchovných pravidel a citlivé porozumění dítěti nám umožní ovlivňovat jeho hru tak, aby mu přinesla radost a byla prospěšná jeho zdravému vývoji. (2, s. 47)

1.1 Význam hry ve vývoji dítěte

Dětská hra se vyvíjí v závislosti na vyspívání a výchově dítěte a od toho se odvíjejí i požadavky kladené na jednotlivé hračky. Prostřednictvím her a hraček ovlivňuje naše společnost výchovu mladé generace. V této kapitole se hlavně zaměříme na hry dítěte v předškolním věku.

V jednotlivých etapách vývoje má hra své specifické rysy a význam. Jinak si hrají děti dvouleté nebo pětileté, jinak školáci nebo dospělí. Odlišnosti ve hrách nejsou však vázány jen na věková období, rozdíly nacházíme též u dětí stejného věku. To, čím se jedno dítě liší od druhého, se odráží v jeho hře. Dětská hra se vyvíjí v závislosti na tom, jak dítě vyspívá a jak je vychováváno. Dobrá výchova může jeho vývoj pozitivně rozvíjet, nevhodná naopak je omezovat ve vývoji. Máme-li vytvořit dítěti pro hru dobré podmínky a správně je při ní usměrňovat, musíme se snažit mu dobře porozumět a osvojit si znalosti her, hraček a pomůcek i vhodných výchovných postupů. (2, s. 47)

Pro konkrétní představu uvádíme stručný přehled dětské hry v jednotlivých vývojových etapách vycházející z odborné literatury.

První rok života

V kojeneckém věku (věku experimentace) se dítě mění z novorozence v dětskou osobnost, která se stává schopnou základního osamostatnění. Dítě se v této vývojové

fázi učí vidět a rozeznávat předměty, jejich tvary a barvy. Rozvíjí se sluch a od něj se odvíjejí první náznaky řeči. V tomto období má velký význam hmat – dotykový smysl. Projevuje se první schopnost koordinace zraku, hmatu a pohybu, první náznaky rytmizace. Dítě si ještě nehraje spíše experimentuje. Uvědomíme-li si, co všechno zvládne takto malý človíček za jeden rok, musí nám být zcela jasné, že je k tomu třeba velmi mnoho podnětů, tedy i hraček. Zde se nám otvírají velké možnosti výběru. (3, s. 30)

Mezi první hračky by měly patřit závěsné mobily (kolotoče nad postýlku), u dětí mají motivovat ke zrakové stimulaci a k počátkům úchopu. Objekty zavěšené na kolotoči by měly mít základní parametry:

- pohybovat se,
- být snímatelné (případně obměnitelné) z konstrukce kolotoče,
- omyvatelné nebo pratelné.

Dnes jsou již dostupné kolotoče s objekty z různých druhů materiálu např. z textilu ve velmi pěkném barevném i materiálovém provedení. Vhodným doplněním funkcí této hračky jsou i hrací strojky, které zvukově dokreslují pohyb objektů.

Do tohoto vývojového období zcela neodmyslitelně patří také dětská chřastítka. I pro tyto hračky jsou velmi důležitá kritéria, která by měla být na zřeteli při jejich výběru. Narozdíl od všech ostatních hraček by neměla být rozebíratelná. Jejich velikost i váha by měly být přizpůsobeny velikosti dětské ruky.

V poslední třetině tohoto období je motorika i koordinace dítěte natolik vyvinuta, že je možno ke hře využívat i dynamické hračky – míče a vláčky. Do tohoto období také patří první kostky, panenky a plyšová zvířátka. (3, s. 30)

Obrázek č. 1: Mobilní kolotoč

Věk batolecí

Období od 2 do 3 let je nazýváno věkem batolecím. Věk prvních her je charakterizován významnými změnami. V první řadě jde o motorickou změnu – dítě se naučí samostatnému pohybu – chodí. Druhou významnou změnou je schopnost komunikace – dítě se učí mluvit. Třetí velkou změnou tohoto období je uvědomění si sebe sama jako samostatné bytosti. Celé toto období lze charakterizovat jako "expansi do světa". Dítě začíná uplatňovat svou fantazii a tvořivost. Experimentace pozvolna přechází v hru. Dochází k výraznému obohacení hravé činnosti. Mezi základní typy her tohoto období patří: (3, s. 30)

- **motorické (pohybové) hry** přispívají k výcviku koordinace svalových pohybů a napomáhají k odstranění prostorové nejistoty dítěte. Patří sem především chůze, pobíhání, poskakování, koulení nebo házení. Hračky rozvíjející tyto hry jsou především míče, kočárky, odstrkovadla, vozíčky a tahací hračky.
- **manipulační hry** procvičují jemnou motoriku, zpevňují držení ruky a paže, zlepšují koordinaci obou rukou. Patří sem vkládací kostky, mističky, první puzzle s velkými dílky malého počtu a kostky.
- **intelektuální (námětové = úkolové) hry** v sobě odrážejí prostředí a vztahy, ve kterých dítě vyrůstá. Důležitější však je odraz dětských představ do těchto her. Pro tyto hry děti vyhledávají hračky, které mají napodobovat svět nás dospělých, např. panenka s plenkami, kuchyňské nádobíčko, dětské nářadí pro truhláře nebo zahradníky – to jsou správné hračky pro intelektuální hry.

Obrázek č. 2: Hra batolete

Velký význam těchto her je především v podpoře rozvoje řeči. Dítě napodobuje a vytváří dialogy, zpívá si, napodobuje a imituje různé zvuky.

K tomuto období vývoje dítěte také neodmyslitelně patří první dětská lepirela, hudební nástroje, pro venkovní činnost hračky na písek a k vodě, první psací potřeby a pastelky, které musí být silné a ne příliš krátké. (3, s. 30)

Věk předškolní

V předškolním období má velmi významné postavení hra, která souvisí s rozvojem motoriky, kognitivních struktur a naplňováním sociálních vztahů. Hraní je pro děti zrovna tak důležité zaměstnání jako pro dospělé práce. Hrou děti cvičí své schopnosti a získávají zkušenosti. Při hře jsou děti v tomto období nejspokojenější. (3, s. 31 – 32)

Období označované jako „předškolní věk – zlatý věk her“ je charakterizováno na svém počátku právě první společenskou emancipací dítěte a na svém konci pak nástupem do školy. Celý předškolní věk zabírá zhruba čtvrtý, pátý a šestý rok věku dítěte. Termín „předškolní“ označuje, že jde o dobu před školou a že to je vlastně pouhá příprava na významné budoucí období. (5. s.30)

Hra v tomto věku je pro dítě hlavní a převládající činností, specifickou hrou učení a přípravou pro školu. Ve „zlatém věku hry“ si dítě osvojuje základní normy chování a ztotožňuje se s nimi. Dítě navazuje první "cílené" kontakty s vrstevníky. Učí se soupeřit i spolupracovat.

Toto období je naplněno především *námětovými hrami*, které jsou „opravdovější“. Významnou hračkou tohoto období je u dívek panenka, u chlapců plyšový medvěd. Tyto hračky pro dítě představují živé tvory. Velký význam pro předškolní děti mají také pohybové hry, které se stávají kolektivními.

Dalšími skupinami her tohoto věku dětí jsou *didaktické hry*, které rozvíjejí duševní vývoj dítěte a uvádějí je do světa, kterým je obkloповáno. Nenásilným způsobem připravují děti pro školní docházku. K těmto hrám patří již barvy, štětce, omalovánky, nůžky, vystřihovánky, barevné papíry a lepidla. V tomto období bychom také neměli zapomínat na maňásky, loutky, stavebnice, domino, pexeso, karty, mozaiky, puzzle, švihadlo, kolo, brusle nebo korále. Velký význam mají hračky z „vlastní dílny“. Ještě více jsou oblíbeny ty hračky, na jejichž výrobě se děti spolu s dospělým aktivně podílejí, např. pokojíček pro panenku z krabice od bot, kosmická raketa z plastové lahve

od minerálky, zboží do dětského obchodu z moduritu nebo upletený maňásek. Děti se setkávají s hodnotami, které samy spoluvytvářejí. Podporuje to v nich estetické cítění. Probouzí fantazii a v neposlední řadě rozvíjí a podporuje sebevědomí dětí. (4)

Z hlediska vývojové psychologie není předškolní věk obdobím přechodným (tím je naopak až mladší školní věk), nýbrž velkou vývojovou epochou, kdy dítě dále vyspívá po všech stránkách – tělesně, pohybově, intelektově, společensky i citově. Dítě v předškolním období udělá ve svém vývoji obrovský skok. Možná to už tak nejsme schopni sledovat nebo si uvědomovat, protože děti už chodí, většinou již srozumitelně mluví a zajímají se o svět. Přesto je toto období považováno za jedno z nejzajímavějších vývojových období člověka. (3, s. 30)

Obrázek č. 3: Hra dětí v předškolním věku

Motorický vývoj dítěte předškolního věku.

U dítěte v předškolním období dochází v oblasti hrubé a jemné motoriky k velkému zdokonalování, k větší hbitosti a k rozvoji pohybové koordinace. Předškolní dítě skáče, hopsá, leze po žebříku a rádo pracuje na pískovišti. Pohyb je pro děti důležitý nejen jako nevyhnutelný předpoklad přirozeného tělesného rozvoje, zvyšování tělesné zdatnosti, upevňování zdraví, ale také pro jejich sociální rozvoj. Nesporný význam má cvičení na nervový systém vzbuzováním pocitu svěžesti a dobré nálady. Příznivě působí na citový a morálně volní vývoj dítěte a rovněž na vývoj sociálních vztahů. Rozvíjí samostatnost, odvahu, vytrvalost, zodpovědnost a disciplínu. Děti baví tvořit, zkoušet nové, pro ně neznámé techniky, objevovat a experimentovat. Umí pracovat s modelínou a jinými výtvarnými materiály. K velkému rozvoji dochází také v používání kostek - zvládne složitější stavby (např. pyramidy).

Rovněž kresba dítěte dostává vyspělejší ráz - od hlavonožců přechází k nakreslení postavy. Kresby dětí jsou vhodné pro diagnostiku. Ve čtvrtém roce kreslí děti lidskou postavu většinou ještě jen schematicky. Znázorní to, co je podle jejich představy nejpodstatnější – a to bývá především obličej. Hlava zastupuje celé tělo. Na hlavě se objeví oči – pak nos a pusa. Brzy se tělu přidají nohy. Za nějaký čas ruce, na ruku prsty, na hlavě uši, pak následuje oblečení a do šesti let je tu zpravidla člověk se vším všudy. (3, s. 30)

Kognitivní (poznávací) vývoj dítěte v předškolním věku.

V předškolním období dochází k velkému posunu v oblasti poznávacího vývoje. Kolem čtyř let života dítěte se významně rozvíjí názorové myšlení. Dítě si vytváří závěry o věcech na základě svého názoru, vnímání a tvorby představ (včetně usměrňování a vedení ze strany dospělých). Představy dítěte jsou barvitě a bohaté, často se jedná o dětskou konfabulaci (tzn. smyšlenky). Dalšími znaky tohoto období jsou egocentrismus a antropomorfismus – polidšťování předmětů, fantazijní přístup. Paměť je do pátého roku bezděčná, později záměrná a mechanická. (3, s. 31)

Vývoj řeči dítěte v předškolním věku.

Řeč dítěte se také zdokonaluje. Ve třech letech je dítě schopné přednést jednoduchou básničku, zazpívat písničku, naučit se říkadla, pojmenovat základní barvy. Rozšiřuje si poznatky o sobě samém, o jiných lidech i o světě. U předškolního dítěte je typické, že nejdříve dospělým tyká, je na to zvyklé z domácího prostředí. Teprve v posledním roce tohoto období se dítě učí lidem vykat. V předškolním věku si děti prostě pořád hrají, prožívají, představují si a tvoří. Významnou úlohu v předškolním věku mají pohádky. Ovlivňují vývoj řeči, myšlení, fantazie i umělecké cítění dětí. Na počátku období rozumí dítě jen některým částem pohádky, ale později chápe pohádku jako celek. Děti mají radost z pohádek, z kreseb, z říkanek, z hudby, z přírodních krás a z hor. Vnímání přírody, vzhledu stromů a prožívání procházek může být pro předškolní dítě barvitější a kouzelnější než pro dospělé. (3, s. 31)

Děti mladšího předškolního věku pozorují a začínají chápat činnost dospělých lidí. Při hře se pokoušejí některé odkoukané poznatky znázorňovat a předvádět. Ke své hře potřebují co nejvíce hraček, které svou variabilitou umožňují nejrůznější způsob hraní. Jsou to všechny jednoduché hračky z textilu, plyšů, ze dřeva, z plastu, z papíru

i z kovů. Mohou to být různá autíčka, vozíky, skládanky, plyšové a textilní figurky, panenky, zvukové i hudební hračky.

Hračky pro děti staršího předškolního věku mají vyplnit období nejintenzivnějšího hraní. Dítě se už naučilo hrát si a jeho poznání okolního světa je tak bohaté, že si pomocí vhodných hraček dovede vytvořit zcela určité prostředí. V tomto věku si děti velmi rády hrají na pracovní profese např. výpravčí, řidiče, lékaře, zdravotní sestry, požárníky, učitele a napodobují představitele různých povolání, s nimiž přicházejí do styku, osvojují si jejich chování a cvičí tak svou paměť i slovní zásobu. Při těchto hrách se objevují první známky zručnosti dítěte a to zejména při hrách se stavebnicemi. Správně volené druhy hraček význačně podporují bohatou činnost dítěte rozvíjející již určité dovednostní prvky. Patří sem hlavně hračky náročnější stavebnice, panenky různých velikostí a žánrů, oblékačí soupravy pro panenky, sestavovací soubory nábytku i budov, všechny druhy strojů jako jsou jeřáby, buldozery a nákladní automobily. (5, s. 30 - 31)

1.2 Rozlišení dětských her

Hra je dobrovolnou spontánní činností a svobodným sebeuplatněním člověka. Není úkolem, jehož splnění je spojeno s vědomím odpovědnosti. Není činností na rozkaz, nařízená hra není hra ve vlastním smyslu slova, je jen její reprodukce. Hra v sobě zahrnuje vztah ke skutečnosti. Hra není libovolnou činností, má svůj řád. Probíhá v určitém čase a vymezeném prostoru, má pravidla, závazná pro všechny účastníky hry, obsahuje prvky napětí a uvolnění. Hra je činnost, která obohacuje a zkrášluje každodenní život. Hra má význam nejen pro jednotlivce, ale i pro kolektiv. (2, s. 30)

Psychologický výklad hry vychází ze skutečnosti, že dítě není v různých etapách svého vývoje tak vyspělé, aby plně ovládalo životní situace ve svém okolí a chápalo lidský vztah k předmětům, které je obklopují. Protože se ve hře rozvíjejí všechny stránky dětské osobnosti, stává se významným pedagogickým prostředkem. Touto problematikou se zabývá spousta odborníků, především z oblasti psychologie a pedagogiky. Na základě studia jejich odborných textů lze podle některých autorů hru dělit dle různých kritérií. (2, s. 30)

Z hlediska psychologie (Mišurcová) třídíme hry:

- nepodmíněné reflexní neboli intuitivní,
- senzomotorické,
- intelektuální a kolektivní.

Z hlediska pedagogiky (Mišurcová) dělíme hry do dvou velkých skupin:

1. Hry tvořivé

Hry tvořivé, volné neboli spontánní, jsou takové, při kterých si dítě volí samo námět i průběh hry:

- předmětové (dítě manipuluje s předměty, které je obklopují, rozvíjí své smysly a poznává vlastnosti předmětů),
- hry úlohové – námětové (dítě bere na sebe známou sociální roli dospělého, napodobuje činnost dospělého, hraje si na někoho, napodobuje vztahy mezi lidmi),
- dramatizační – snové (dítě ve své představě vytváří děje, postavy, prožitky, hovoří s vymyšlenou osobou),
- konstruktivní (dítě záměrně manipuluje s přirozeným nebo umělým materiálem, předměty a pomůckami, které připomínají skutečnost svým vzhledem nebo funkcí).

2. Hry s pravidly

Hry s pravidly navazují z hlediska ontogeneze na hry tvořivé. Jejich hlavním obsahem je jednání ve vztahu k ostatním hráčům. Hry s pravidly obsahují hry pohybové a hry didaktické:

- pohybové (na kočku a myš, na honěnou, míčové hry, hry se zpěvem),
- intelektuální (didaktické – v nich vystupuje do popředí pedagogický záměr a rozvíjí se především rozumové schopnosti – skládky, stolní hry).

Většina her potřebuje materiální podnět, hmotný předmět, ať již skutečnou věc z okolí dítěte, nebo předmět pro hru speciálně určený a tou je hračka. Hračka pomáhá dítěti vytvářet představované podmínky ve hře. Hra s dobrou hračkou podněcuje fantazii dítěte a tvořivé myšlení, podporuje tělesný rozvoj a připravuje na společný život s ostatními lidmi. (2, s. 30 - 31)

Další rozlišení her z hlediska pedagogiky (Opravilová):

- a) hra na chlapce a dívky
- b) hry individuální:
 - hry manipulační (kostky nebo kbelíček),
 - hry destruktivní (rozebírání věcí),
 - hry konstruktivní (vystřihování, modelování).
- c) hry skupinové (kolektivní):
 - bez skutečné spolupráce (na honěnou),
 - se stejnými úlohami (na schovávanou),
 - s různými úlohami (na rodinu, na školu, na obchod a na vojáky).
- d) hry úlohové (na maminku a na listonoše)
- e) hry tvořivé
- f) hry s pravidly (Člověče nezlob se nebo Pexeso)

Z psychologického hlediska je důležité kritérium psychické funkce, která se nejvíce uplatňuje a zároveň je nejvíce daným typem hry stimulována. Z tohoto aspektu je možno uvést následující velmi zjednodušené dělení her:

- hry senzomotorické a hry intelektuální,
- manipulační, konstruktivní,
- napodobivé,
- námětové,
- fantazijní a kombinační.

Specifické místo v těchto klasifikacích zaujímají didaktické hry a především psychoterapeutické hry, které se ale v běžných klasifikacích neuvádějí. (6)

Hry zabírají větší část dne předškolního dítěte a také v dalším vývoji jedince si uchovávají větší nebo menší místo. Různé druhy her kladou požadavky na různé psychické procesy, stavy a vlastnosti, takže jejich výchovné účinky jsou značně rozmanité a široké:

- vnímání a senzomotorická koordinace se vyžadují v pohybových a konstrukčních hrách,
- paměť se cvičí při soutěžení dětí,
- fantazie se rozvíjí v hrách námětových nebo tvůrčích (kdy si děti hrají „na něco“ nebo „na někoho“),
- myšlení se rozvíjí při řešení hádanek a ve slovních hrách,

- osvojuje si při hrách vědomosti, poznatky o světě a životě,
- soustředění pozornosti se zdokonaluje právě v poutavých, citově zabarvených, silně motivovaných hrách,
- realizace hravého záměru vyžaduje překonávání překážek, rozvíjí vytrvalost a sebeovládání, ve společných hrách se rozvíjí také iniciativa a rozhodnost.

Mnoho her má pravidla a bez jejich dodržování není hra možná, popřípadě vede ke konfliktům a přestává uspokojovat účastníky. (7, s. 280 - 281)

Dělení her a hraček může být pouze orientační, protože děti se vyvíjejí různě rychle a existují mezi nimi velké rozdíly. Proto při výběru her a hraček musí rodiče brát vždy v úvahu stupeň vývoje svých dětí, jejich osobité vlastnosti a specifické potřeby. (2, s. 47)

Z hlediska vývoje dítěte jsou nejlepší hračky tvárné. Materiály pro jejich tvorbu jsou lehce dostupné, dostatečně rozšířené a cenově nenáročné, např. písek, papír, plastelína, těsto, moderní formy tvarovacích hmot různého složení. Následují jednoduché kostky, potom stavebnice s různými druhy „zámků“, které udrží složený tvar. Nejznámější a velmi oblíbená je stavebnice Lego, která je variabilní a flexibilní v rámci několika velikostí podle věkových kategorií. Především u těchto základních hraček platí, že pokud je dítěti věnována péče s předvedením různých možností tvorby, dokáže se dítě brzy účelně zabavit samo a aplikuje své poznatky v dalších podobných činnostech. Každá hračka má nějakou svou vývojovou a podnětovou hodnotu. (8)

2 Hra v řízené činnosti v mateřské škole

V návaznosti na společensko-politické změny po roce 1990 se mateřské školy zorientovaly ve směru od kolektivně stanovených cílů zaměřených na dosažený věk a školní metody práce v jednotné mateřské škole k dítěti a jeho individuálním potřebám citovým, socializačním a vzdělávacím. Otevřely svou práci rodinám a uvolnily prostor pro vstup alternativních směrů do našeho výchovně vzdělávacího působení. (3, s. 83)

V posledních několika letech se v pedagogice předškolního věku zaměřily přístupy k dětem na rozvoj každé jednotlivé osobnosti a současně na kultivaci vzájemných vztahů v dětské skupině. Mateřská škola je prakticky jediné místo, kde se systematicky a záměrně tímto způsobem pracuje. (3, s. 83)

Směr vývoje mateřských škol, který dává velkou důvěru dítěti a jeho individuálním dispozicím, má svůj základ v pojetí výchovy zaměřené na dítě. V současném pojetí mateřské školy se nacházíme v etapě přijetí a naplňování moderního pojetí pedocentrické orientace. Dítě, péče o něj a rozvoj jeho dispozic je jejím základem. Každé dítě je respektováno jako osobnost, má své individuální potřeby a zájmy a ty nás vedou k nacházení metod a aktivit, kterými je možné je dále rozšiřovat a připravovat tak dítě na další vzdělávání. (3, s. 86)

V prostředí mateřské školy pedagog uplatňuje dva způsoby činností, které jsou v denní programu vyváženy, a to spontánní a řízenou činnost. Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování ve hře a aby se zapojovaly do organizace činností a pracovaly svým tempem. V mateřské škole jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i formální činnosti, děti mají možnost účastnit se společné hry v malých, středně velkých nebo velkých skupinách. Hlavní prostředek činnosti ke hře je hračka. (11, s. 34)

Řízené činnosti cíleně směřují k prohlubování vzájemného pozorování, tolerance a pomoci. Pro děti nejmladší to bývají krátké společenské hry s jednoduchým pohybem a pravidly, s doprovodem nějakých rytmických prostředků, nejčastěji říkadel nebo písničky. Jejich cílem je stmelovat skupinu a užít si první pocity ze sounáležitosti s ní. Starší a nejstarší děti jsou již na nabídku činností náročnější, také ji více vyžadují a učitelka se při jejich poptávce dozvídá, co může připravovat pro společné aktivity, aby

to děti zajímalo. Vybavenost nejrůznějšími pomůckami, výtvarnými materiály, dosažitelnost dětských knížek, ale i hraček, které umožňují zdokonalování poznávacích funkcí dětí, jsou jí k tomu nápomocny. Osvědčily se ucelené bloky her, které se v adaptační době úzce zaměřují na osobnostní a sociální rozvoj každého dítěte i zlepšení atmosféry celé dětské skupiny. (3, s. 104)

V mateřských školách je volné i řízené hře věnována pozornost pro její komplexní přínos ke kvalitnímu rozvoji dětí a některé dítě se v ní najde hned, jinému to trvá déle a můžeme se setkat i s tím, že nějakou dobu bude dítě hru odmítat. (3, s.45)

Mateřská škola seznamuje děti každý den vždy s jiným kouskem světa a proto se dětská činnost všeobecně označuje jako hraní, může být hra chápána jako nejvyšší forma svobodného učení. Svobodná hra je „šťastná sama o sobě“. Má stát na prvním místě jako naplnění přítomné chvíle. Hodnota a cíl hry se nedají stanovit všeobecně a pro všechny. V teoretické oblasti lze hru a vážný život, samostatné zaměstnání a řízenou práci velmi dobře rozlišovat z hlediska užitečnosti, účelnosti a výsledku. V mateřské škole má jednoznačně přednost hra. Nabídka her musí odpovídat dětským zájmům. Považuje-li někdo za podstatnou známku hry její volnost a rozvíjení samostatnosti, které hra podněcuje, měl by volné hře přisoudit větší význam, než jí je obvykle přisuzován. Volná hra je totiž něco víc než organizovaná a řízená zábava. Učitelka bývá při volné hře pasivně přítomná. Nemá dozor, ale přítom je – i když si s dětmi hraje – jedním okem i uchem všudypřítomná, aby mohla závčas pomoci. Jak u samostatně si hrajících dětí, tak u dětí hrajících si v kolektivu. (9, s. 34 – 45)

Hra jako základní a vedoucí činnost dítěte předškolního věku a jedna z hlavních vývojových potřeb tohoto období zahrnuje škálu rozmanitých aktivit, které přispívají k rozvoji poznání dítěte. Podnětem pro hru může být hračka, situace, pobídka i slovní výzva učitelky nebo vrstevníků. V mateřské škole jsou podněty, tím jsou myšleny hračky, pro hru dány vybavením a prostorovým uspořádáním třídy a herny. (10, s. 40)

2.1 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. Úkolem institucionálního vzdělávání je doplňovat rodinnou výchovu a v úzké vazbě na

ni pomáhat zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení. Předškolní vzdělávání má smysluplně obohacovat denní program dítěte v průběhu jeho předškolních let a poskytovat dítěti odbornou péči. Předškolní vzdělávání se maximálně přizpůsobuje vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí této věkové skupiny a dbá, aby tato vývojová specifika byla při vzdělávání v plné míře respektována. Vzdělávání má být důsledně vázáno k individuálně různým potřebám a možnostem jednotlivých dětí, včetně vzdělávacích potřeb specifických. Každému dítěti je třeba poskytnout pomoc a podporu v míře, kterou individuálně potřebuje a v kvalitě, která mu vyhovuje. (11, s. 4)

Rozvojové prostředky a možnosti dětí vyžadují uplatňovat v předškolním vzdělávání odpovídající metody a formy práce. Vhodné jsou metody prožitkového a kooperativního učení hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporující dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcují radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nové, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti. Ve vzdělávání je třeba využívat přirozeného toku dětských myšlenek a spontánních nápadů a poskytovat dítěti dostatek prostoru pro spontánní aktivity a jeho vlastní plány. Učební aktivity by proto měly probíhat především formou nezávislé dětské hry, kterou se dítě zabývá na základě svého zájmu a vlastní volby. (11, s. 4)

Úkolem je doplňovat rodinnou výchovu, nabízet dětem podněty pro jejich aktivní rozvoj a učení. Dítěti se obohacuje denní program a je mu nabízena odborná péče. Vzdělávání dětí by mělo být promyšlené a cílené. Pobyt v mateřské škole by měl být pro dítě příjemný, radostný, být zdrojem informací a poznání. Dítě by mělo být připravováno na další vzdělávání a měl by být maximálně podporován individuální rozvoj dítěte. (11, s. 7)

Cíle předškolního vzdělávání jsou stanoveny jako záměry a výstupy. Jedná se o tyto kategorie cílů:

- rámcové cíle,
- klíčové kompetence,
- dílčí cíle,
- dílčí výstupy.

Rámcové cíle v sobě zahrnují: rozvíjení dítěte, jeho učení, poznání, propojení základů hodnot, získání osobní samostatnosti a individuality.

Klíčové kompetence zahrnují: kompetence k učení, k řešení problémů, kompetence komunikativní, sociální a personální a kompetence činnostní a občanské.

Vzdělávací obsah je uspořádán do pěti oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a enviromentální. Tyto oblasti jsou nazvány:

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

Každá mateřská škola má svůj školní vzdělávací program v odborných textech nazývaný školní kurikulum. Toto označení má vystihovat vytyčení určité vzdělávací cesty s jasně formulovanými cíli, naznačeným procesem práce a očekávanými efekty v různých oblastech vnímání. (11, s. 15)

Výchozím a závazným materiálem pro přípravu školního vzdělávacího programu je Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Mateřské školy mají stejně jako ostatní stupně škol možnost vytvořit si takový vlastní školní program, který co nejlépe vyhovuje podmínkám, pro daný region, kde se nacházejí. Mohou brát v úvahu, jaká je v blízkosti vybavenost kulturní, sportovní, přírodní možnosti, jaké specifické odbornosti mají učitelky, čím mohou doplnit a rozšířit možnosti rodinné výchovy. V názvu školního programu bývá někdy naznačena i užší zaměřenost školy.

Pozornosti by neměly ujít cíle, které si škola vytkla pro svoji výchovnou a vzdělávací práci. (3, s. 98)

Školní program stručně nastiňuje obsah výchovně vzdělávací práce, jeho zaměření v jednotlivých obdobích školního roku. Také krátce zmiňuje koncepci jednotlivých třídních programů. Plán obsahuje určité pedagogické kategorie. První je záměr – tedy kam bude pedagogická práce směřovat. Do druhé kategorie nezbytně spadají stěžejní cíle pro jednotlivé části roku, do třetí rámcově naznačen obsah práce a následuje čtvrtá kategorie a tou jsou metody, jakými se ve třídě bude s dětmi převážně pracovat. V obsahové části bývá orientačně naznačeno, jaká témata by měla být ta hlavní. Třídní program by neměl být dán striktně, aniž by musel být za všech podmínek dodržen. (3, s. 100)

Výchovné a vzdělávací cíle bývají ve svém zaměření rozděleny do několika kategorií, ty se vzájemně doplňují a působí na dítě komplexně. Jako základní cílové kategorie se v třídním programu objevují:

- cíle se zaměřením na rozvoj motoriky – senzomotoriky, pohybové koordinace a různých pohybových a sportovních dovedností,
 - cíle zaměřené na rozvoj myšlení a řeči – chápání pojmů, souvislostí a začleňování nových zkušeností a poznatků do vztahových systémů, rozvoj slovní zásoby, gramatické správnosti vyjadřování a prevence poruch výslovnosti,
 - cíle zaměřené na rozvoj osobnosti dítěte a jeho dovedností pro soužití s druhými (podpora vytváření pozitivního sebepojetí a vytváření pěkných vzájemných vztahů se spoluprací a porozuměním),
 - cíle zaměřené na rozvoj tvořivosti, seberealizace a vrozených dispozic, esteticko - výchovná kultivace (výtvarná, hudební, hudebně pohybová a dramatická),
 - cíle zaměřené na rozvoj celé škály dovedností použitelných v běžném životě.
- (3, s. 101)

2.2 Alternativní modely mateřských škol

V současné době je výběr mateřských škol dostatečně různorodý. Souběžně vedle sebe existují mateřské školy s různými programy. Nejvíce je tzv. běžných mateřských škol, které provozují obce, ale i ty už mají svůj vlastní školní vzdělávací program, který si podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, svých podmínek a místních možností tvoří každá mateřská škola. Jejich programy by měly být dostupné a nejlépe i konzultované nebo spoluutvářené s rodiči.

V České republice neexistují pouze státní mateřské školy, ale i soukromé, které jsou charakteristické výrazně větší finanční spoluúčastí rodičů, individuálnější přístupem pedagogů a mnohdy také tématickým zaměřením.

Soukromé školy musí stejně jako státní školy plnit cíle pro vzdělávání této věkové kategorie obecně závazné. Mezi tyto mateřské školy řadíme např. mateřské školy církevní a alternativní.

Mateřské školy církevní jsou zřizovány příslušnou církví a stejně tak jako v předchozích typech mají vypracovávat své školní vzdělávací programy.

Od roku 1990 jsou otevřeny i možnosti tzv. alternativním školám, které mají ustálený program a ve své podstatě fungují na stejném principu i v zahraničí. V Čechách a na Moravě se začaly postupně provozovat nejčastěji tyto alternativní programy: (3, s. 71)

- Waldorfská mateřská škola
- Mateřská škola Marie Montessori
- Mateřská škola s programem Začít spolu

Alternativní školy staví do popředí dětský přirozený vývoj s využitím přírodních zákonitostí a hry.

Waldorfská mateřská škola

První waldorfská škola byla založena ve Stuttgartu v roce 1919. Rudolf Steiner (1861 – 1925) vytvořil výchovné a duchovní principy, které by respektovaly zákonitosti psychického a fyzického vývoje dítěte. Steinerova pedagogika vychází z možností dítěte a ty je potřeba jednak respektovat a vedle toho dát dítěti možnost pozorovat mnohostranné lidské konání a umožnit mu ho napodobovat. To ho v předškolním věku nejvíce rozvíjí. V tuto dobu by se neměl uspišit dětský vývoj, ale měl by se mu dát náležitý svobodný a prospěšný prostor. (3, s. 166)

Převládající metodou práce je činnost. Jedná se o učení přímou činností, hrou, prací a prožitkem. Vybavení v mateřských školách je nábytkem, doplňky, pomůckami a hračkami zásadně z přírodních materiálů. Barevnost interiéru má charakteristické lomené pastelové tóny, které navozují příznivou atmosféru. Výchovný princip napodobování je přítomen ve všech činnostech během celého dne. Učitelka práci nevysvětluje, začne sama pracovat a děti motivuje k chuti to také zkusit. Volná hra v místnosti nebo venku je významnou součástí každodenní výchovy dětí, kdy má dítě naprostou svobodu volby, je ponecháno vlastním silám ve své hře. Tvůrčí fantazii, kterou hra produkuje musíme pěstovat a hýčkat. Volná hra dětí není řízena ani hodnocena, nejsou obvyklé pochvaly ani kritika, ale vše je uzpůsobeno tomu, aby dítě svou hru hluboce prožilo a samo došlo prožitku uspokojení nebo uvědomění si chyby. Dítě se neučí školním způsobem, je jim dopřáno hraní, umělecké podněty a je jim umožněn přirozený harmonický vývoj. (3, s. 167).

Typickou hračkou pro Waldorfskou pedagogiku jsou waldorfské panenky, které jsou ručně vyráběny z přírodních materiálů (vlna, bavlna, mohér, len) a pro svoji

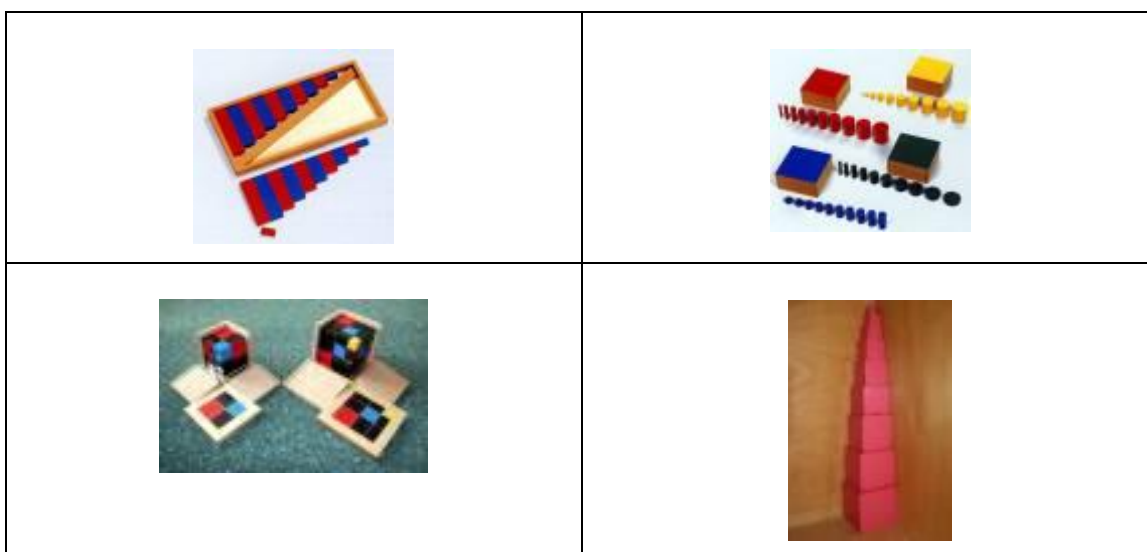
jednoduchost jsou určeny k rozvoji dětské představivosti. Panenky jsou vypracovány tak, aby rozvíjely fantazii dítěte, např. mají obličej jen velice jednoduše znázorněn ručním vyšitím. Plní se ovčí vlnou, která se v náručí dítěte ohřívá a vzbuzuje tak pocit, že chová živou bytost. Tyto panenky se pro dítě stávají kamarády a důvěrníky. (12)

Obrázek č. 4: Panenky z přírodních materiálů

Mateřská škola Marie Montessori

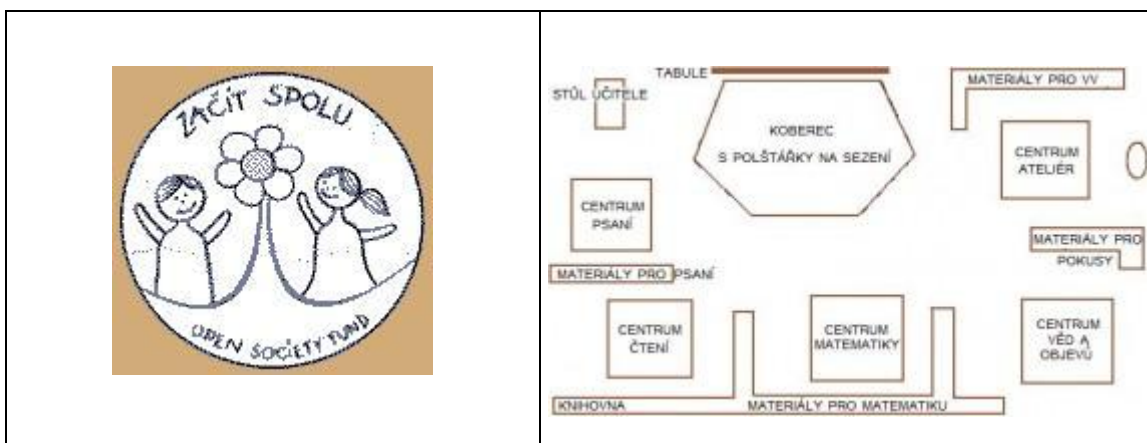
Předškolní zařízení založila italská lékařka Marie Montessori (1870 – 1952). Pracovala na teoretických podkladech pro možnosti výchovy dětí sociálně ohrožených, mentálně postižených i zdravých. Detailně se věnovala praktické vybavenosti a navrhla pomůcky, které dovolují dítěti pracovat podle aktuální úrovně svého rozvoje. Teorii i praktické postupy ověřovala pozorováním a výzkumnými experimenty, ve kterých se opírala o poznatky biologie, antropologie a experimentální psychologie. Svoboda neznamena ponechat dítě samo sobě, ale znamená odstranit mu překážky, které brání přirozenému svobodnému vývoji a uzpůsobit obsah práce a prostředí tak, aby dítě začalo používat a rozvíjet své vnitřní síly. Tělesné, emoční, společenské, estetické a poznávací potřeby a zájmy jsou neoddělitelné a mají stejnou důležitost. Učitel je v nové úloze jako pozorovatel a citlivý pomocník. Odhaduje potřeby dítěte a pomáhá tam, kde právě dítě potřebuje, což vystihuje základní pedagogické motto „*Pomoz mi, abych to dokázal*“. Pozornost má základní účinnost pro efektivitu poznávání a učení. Vzbudit ji a respektovat je jeden ze základních přístupů k procesu sebeutváření každého dítěte. (3, s. 171)

Obrázek č. 5: Pomůcka - Malé červeno-modré tyče, Kostky a Válečky bez úchytů

Mateřská škola Začít spolu

Program začít spolu je založen na teoriích J. Piageta, E. Eriksona a L. S. Vygotského, které se zaměřují na porozumění kategorizaci učiva a zprostředkování a pochopení psychosociálního vývoje dítěte. Sedmdesátá léta 20. století jsou počátkem snahy demokraticky propojit školní instituce (MŠ a ZŠ) s rodinami a uplatnit efektivnější vzdělávání na bázi individuálních dispozic a svobodné volby všech dětí bez ohledu na kulturu, sociální vybavenost a zdravotní specifika. Zaměřuje se na vytváření základů pro postoje, znalosti a dovednosti životně důležité pro člověka 21. století. Připravuje děti na to, aby se v budoucnu aktivně zajímaly o učení, uměly se samy efektivně učit a učení je bavilo a nebylo spojeno s nadměrným stresem. Obsah výchozí pedagogické práce je uspořádání pro tyto třídy (i venkovního prostoru) do tzv. center aktivit, která obsahují a odpovídající vybavení pomůckami a materiály, se kterými si děti hrají a prozkoumávají je. Navržená centra aktivit ve třídě bývají: domácnost, kostky, manipulační a stolní hry, ateliér, knihy a písmena, pokusy a objevy, písek a voda, dramatické hry a dílna. Každé dítě si individuálně volí určité centrum. Podle předem označeného počtu dětí pro příslušné centrum se děti do center začlení a zavěsí si k němu svoji značku. Centra se také využívají pro komplexněji plánovaná témata. (3, s. 176)

Obrázek č. 6: Logo Začít spolu a rozmístění center v mateřské škole

3 Hračka

Samotná hračka jako předmět je v mnoha publikacích definována rozdílně, každý autor má na hračku jiný pohled. Všeobecně je definována hračka jako předmět ke hře dětí. Slouží k upoutání pozornosti dítěte, jeho zabavení, či případně k rozvíjení jeho motorických a psychických schopností. (8)

Hračka patří k podstatným a těžko nahraditelným činitelům v životě dítěte. Většina hraček modeluje skutečnost v životě dospělých lidí. Loutky představují lidi, mašinky a auta plní v modelové situaci hry funkci skutečných dopravních prostředků. Hračka je v tomto spontánním učení přirozenou učební pomůckou. Hračka musí svou funkcí pomůcky správně zapadnout do výchovy dítěte. Dítě by mělo mít takové hračky a v takovém množství, aby to odpovídalo jeho vývojové úrovni. (23, s.8)

3.1 Definice hračky

Všeobecně lze říci, že hračka by měla podněcovat pohybový, smyslový, rozumový a citový vývoj dítěte. Měla by žádoucím směrem rozvíjet jeho společenské postoje a napomáhat k vytváření dobrých návyků. Měla by podněcovat a vhodně usměrňovat jeho fantazii. Přitom by měla být hygienicky nezávadná a pokud možno bezpečná. Měla by být vkusná, pěkná a vzhledná. A ovšem měla by i něco vydržet, protože cílem podivuhodné dětské zvědavosti je podívat se dovnitř a dostat se věcm na kloub, přičemž dětské ruce jsou mimořádně nenechavé. (13, s. 108 - 109)

3.2 Historie hračky

Hra provází lidskou společnost od vzniku dějin. Doklady o tom nacházíme v archeologických vykopávkách i v pozdějších památkách literárních. Hra a v souvislosti s ní i hračka jsou také odedávna součástí kulturního prostředí a nástrojem výchovy nových generací po celé věky. (2, str. 107)

Od pravěku až do doby velmi nedávné si děti hrávaly s věcmi, které našly ve svém okolí, s předměty denní potřeby v domácnosti a s tím, co jim příležitostně a vzácně vyrobil dovedný tatínek nebo dědeček. K hračce jako k věci na hraní, pomáhala dětem především jejich tvořivá fantazie. O příležitosti k jejímu uplatnění a rozvíjení jsou tedy naše dnešní děti do značné míry ochuzeny. Hračkami totiž bývají až přesyceny. Pro děti

je zpravidla milejší a vzácnější hračka, kterou jsme pro ně my sami vymysleli a udělali, nebo kterou si pod naším vedením udělaly ony samy. (2, s.107)

Člověk již v pravěku začal vyrábět hračky. Jak poznával své okolí a život kolem sebe, tvaroval a ztvárňoval z dostupných materiálů, především z hlíny, kamene a ze dřeva různé předměty. Záznamy o hračkách tohoto druhu sahají do doby 5 až 7 tisíc let před naším letopočtem. (5, s. 22)

Hračky existují již po tisíce let. Panenky, zvířátka, vojáčky a miniatury nástrojů dospělých jsou nacházeny v archeologických vykopávkách od nepaměti. K prvním archeologickým nálezům patří hračky pocházející ze starověkého Řecka – míč z papyru, dřevěný krokodýl s pohyblivou čelistí a hliněné figurky, které mohly sloužit jako panenky i jako kultovní předměty. Z dob starého Řecka se zachovaly doklady o hračkách, jako byly pro chlapce vozíky, figurky koníků a vojáčků a dokonce i trojský kůň, v němž bylo možno ukrýt olovené řecké bojovníky. Děvčata pak měla panenky zhotovené z textilu, dřeva, hlíny, ale i ze slonoviny, jantaru, mramoru, stříbra a zlata. Inkové kupříkladu měli hračku na kolech i přesto, že jejich kultura dospělých kolo nepoužívala. Hračky se vyráběly za všech materiálů sloužících k výrobě jiných předmětů pro domácnost. (2, s. 9)

České lidové hračky v 18. století byly charakteristické ze dřeva a na Moravě z hlíny. Hliněné hračky byly dílem hrncířů, kteří je hladili, polévali a malovali. Vyráběli nejčastěji dětské nádobíčko, které bylo přesnou kopií nádobí pro dospělé. Velmi známé byly také figurky ptáčků a zvířátek, sloužící buď jen k manipulaci nebo jako píšťalky nebo kasičky. Dřevěné hračky byly původně vyřezávané, později soustruhované (panenka – selka, koníky a husaři na koni). Oblíbené jsou dřevěné hračky pohyblivé (slepice klovající zrní). Některé druhy lidových hraček se vyrábějí stále (dřevěné figurky a hliněné nádobíčko) a slouží jednak jako předměty k dětské hře nebo taky jako dekorační předměty. (2, s. 22)

Poměrně značný vzestup výroby hraček byl zaznamenán v 19. století. Počátkem 20. století zasahuje i do výroby hraček průmysl a masová produkce hraček. Přejít z řemeslné výroby na průmyslovou byl pak poměrně rychlý. Rozvoj průmyslové výroby ve všech odvětvích evropských zemí vede k sdružování do větších průmyslových celků. Tak vznikly také továrny na výrobu dřevěných hraček, hraček z textilních materiálů i různých kombinací materiálů. Na území České republiky vznikly továrny např.

Schovánek v Albrechticích v Jizerských horách, Bratří Drábkové v Semilech, Schimmer v Tachově nebo Pospíšil v Rokycanech. (5, s. 23 - 24).

3.3 Základní dělení

Chceme-li určit dítěti v jeho daném věku správný druh hračky, musíme umět posoudit rozsáhlý materiál obklopující dětský život z tohoto poznávání zařadit dítě podle jeho věku do správné kategorie pro výběr hraček. Za spolupráce odborných pracovníků, pedagogů, výtvarníků, lékařů a pracovníků dalších příbuzných kategorií bylo z hlediska dosaženého vývojového stupně orientačně stanoveno takovéto rozdělení hraček podle věkových kategorií dětí : (5, s. 29)

- hračky pro kojence a batolata do 1 roku,
- hračky pro děti mladšího předškolního věku od 1 do 3 let,
- hračky pro děti staršího předškolního věku od 3 do 6 let,
- hračky pro děti školního věku od 6 do 10 let,
- hračky pro děti nad 10 let.

Hračky pro kojence a batolata musí splňovat základní požadavky na snadnou omyvatelnost, oblé tvary, co nejmenší hmotnost, pestrost barev, hygienickou nezávadnost, konstrukční pevnost a soudržnost jednotlivých dílů. Všechny tyto požadavky vyplývají jednak z posouzení vnímavosti hračky dítětem, jednak z bezpečnostních a hygienických hledisek. Typické hračky této skupiny jsou zejména: chrastítka z různých materiálů, pryžové nafukovací hračky, měkké hračky (elastické) z PVC s pískátky, hračky z průzračných a pestrobarevných fólií. (5, s. 29)

Hračky pro děti školního věku do 10 let je počítadlo nebo stavebnice s abecedou, kde si dítě hrou osvojuje znalost písmen a jednoduché počítání. Patří sem také podstatná část hraček, které používalo v předchozím období doplnění o náročnější stavebnice všech druhů, dále vystřihovánky, omalovánky, skládky, maňásková divadélka s různými pohádkovými figurkami, kreslicí a malířské pomůcky.

Hračky pro děti nad 10 let jsou veškeré učební pomůcky, které názorně pomáhají dětem lépe a rychleji si osvojovat jednotlivé technické pojmy z hlediska fyzikálního, konstrukčního i matematického pojetí. Těmto hračkám říkáme hračky polytechnické. Jsou to vesměs stavebnice, soupravy nástrojů a náročnější mechanické hračky. (5, s. 29)

3.4 Význam hračky

V životě každého dítěte má hračka důležité místo. V předškolním věku může správně volená hračka pomoci při výchově a utváření jeho osobnosti a být tak didaktickou pomůckou, která rozvíjí fantazii, pozornost, myšlení a smysly dětí. Hračka má působit na rozvoj všech složek dětské osobnosti. Má podněcovat pohybový, smyslový, rozumový a citový vývoj dítěte. Má rozvíjet v dítěti jeho společenské postoje a napomáhat k vytváření dobrých návyků. Má probouzet a rozvíjet dětskou fantazii. Aby hračka mohla toto všechno splňovat, musí být vybírána vždy s ohledem na "vývojový věk" dítěte. To znamená, že v jednotlivých etapách vývoje dítěte musí mít hračka své specifické rysy. Dětská hra se vyvíjí v závislosti na vypsívání a výchově dítěte a od toho se odvíjejí i požadavky kladené na jednotlivé hračky. (4)

Hračka má rozvíjet: (4)

- motoriku – hračka má dítě lákat k pohybu, k jeho jistotě a eleganci,
- smyslové vnímání – hračka stimuluje rozvoj sluchu, zraku a hmatu, podporuje soustředění, cit pro barvu a tvar,
- poznání – hračka simuluje nedostupnou skutečnost,
- myšlení a řeč – hračka vybízí ke komunikaci, rozvíjí fantazii i myšlení,
- city – hračka má vyvolávat libost barvou, zvukem, tvarem, materiálem, variabilitou,
- vůli – dítě si svou hračku vyžaduje a brání,
- sociální vztahy – hračka motivuje a vybízí ke spolupráci,
- povahové rysy – hračka podporuje soustředění, stanovuje určitý řád a pravidla.

3.5 Parametry hračky

Hračky tvoří významnou součást života každého z nás. Jsou to předměty, které již po tisíciletí rozvíjí psychické a motorické schopnosti dítěte a podněcují jeho fantazii. Hračky byly tradičně vyráběny z přírodních materiálů, např. dřevo, bavlna, sláma nebo hlína. Ve dvacátém století však nastoupila masová výroba a v současné době nám trh nabízí nepřehledné množství hraček všemožných materiálů z kovu, porcelánu, syntetických materiálů a plastů. (14)

Dle všeobecných pravidel vycházejících z dlouhodobých zkušeností odborníků má být hračka: (4)

- výchovně hodnotná – podněcování k pozitivní činnosti
- přiměřená vývojové úrovni – nemusí být v souladu s věkem dítěte
- jednoduchá – podpora fantazie
- technicky bezvadná – „měla by něco vydržet“
- hygienicky nezávadná – omyvatelná či prátelná
- variabilní – možnost několika herních činností
- bezpečná – bez ostrých hran, vyrobená z materiálu přátelského dětem
- vkusná – ovlivňuje estetické cítění

V médiích se často hovoří, že některá z hraček nespĺňuje předepsané bezpečnostní parametry a může ohrozit zdraví dítěte. Výběru hraček je proto nutné věnovat náležitou pozornost. Kupující dnes mohou vybírat z nabídky přírodních a ekologických hraček a alespoň částečně se tak mohou vyhnout nevhodných a škodlivých výrobků v PVC. Kromě mechanické nevhodnosti hraček (například ostré hrany a malé kousky), jsou rizikové především materiály užívané pro jejich výrobu. Pro změkčování PVC, z něhož se řada hraček vyrábí, se užívají tzv. ftaláty, které mohou u dětí poškodit ledviny nebo játra. Míra ohrožení dítěte je ovlivněna jeho věkem, druhem nebezpečné látky obsažené ve výrobku a tím, jak často dochází ke kontaktu dítěte s hračkou. (14)

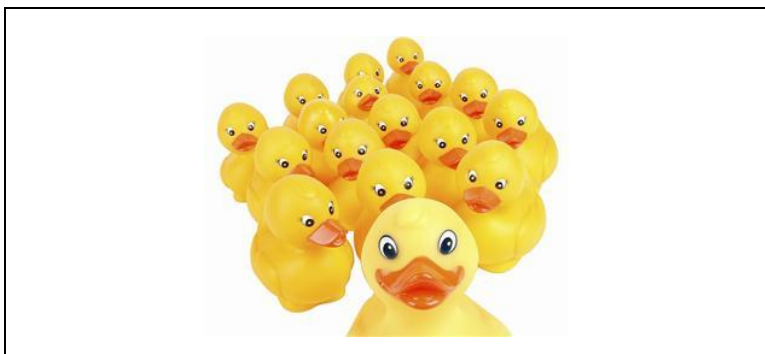
Nebezpečí ftalátů reflektovala Evropská unie ve směrnici 2005/84 o zákazu ftalátů v hračkách a dalším dětském zboží. Česká republika na tuto směrnici reagovala vyhláškou 285/2006, v níž jsou uvedeny zakázané ftaláty. Jednou z možností, jak se vyhnout hračkám vyrobených z nebezpečných materiálů, je kupovat výrobky z přírodních materiálů, které se v České republice stávají stále oblíbenějšími. Další výhodou těchto hraček je, že jsou ekologicky šetrnější. Jejich výroba ani následná likvidace nenamáhá životní prostředí tak, jako je tomu v případě hraček z PVC. Životnímu prostředí rovněž pomáhá, pokud není hračka zabalená do nadbytečných obalů a je dlouhodobějšího charakteru, tj. že není na jedno použití. (14)

Výroba a distribuce hraček podléhá několika zákonným úpravám (Zákon č. 71/2000 Sb. zabývající se technickými požadavky na hračku a Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví). V polovině prosince 2008 schválil Evropský parlament novou směrnici, která přináší přísnější pravidla pro výrobu a dovoz hraček do EU. (14)

V Evropské unii platí pro výrobu hraček předpisy, které stanovují požadavky na hračky. V České republice jde o následující zákony: (14)

- Zákon 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky (příloha č. 1),
- nařízení vlády č. 19/2003 Sb., kterým je do české legislativy převzata evropská směrnice č. 378/EHS z roku 1988 o bezpečnosti hraček,
- vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 84/2001 SB. o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti ve věku do tří let, jedná-li se o dovoz nebo výrobu hraček určených pro tuto věkovou kategorii (příloha č. 2),
- Zákon č. 71/2000 Sb. zabývající se technickými požadavky na hračku a Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví.

Některé plastové hračky mohou být závadné protože obsahují fosfáty. Například hračka na následujícím obrázku je závadná.

Obrázek č. 7: Kačenka gumová

3.6 Základní materiál pro výrobu hraček

Na trhu existuje nepřeberné množství materiálů, nejčastěji se vyskytuje dřevo, textil a plasty. Využívány jsou také levnější materiály, které je možno snadno stříhat, ohýbat, pájet a lakovat, jako např. lepenka nebo pocínovaný plech. V minulosti se využívalo také odlévání hraček ze slitin cínu a olova.

Nejvzácnější hračka je ta, kterou dítě vymyslí a vytvoří společně se svými blízkými. Mezi oblíbené hračky patří přírodní materiály, jako jsou kamínky, písek, klacíky, listí, mech, kůra stromů, šišky, ale i předměty denní potřeby v domácnosti – těstoviny, různé druhy koření, zeleniny, ovoce, špejle, luštěniny, nádobí nebo papíry. Děti si z nich vyrábí rády hračky samy. Dovedou ve své fantazii vytvořit neskutečné výrobky. Vlastnoručně vyrobené hračky mají pro děti daleko větší hodnotu než kupované. (15)

Dřevěná hračka

Hračky ze dřeva mají svoji mnohaletou tradici a patří stále mezi oblíbené hračky pro svoji originalitu, krásu a jednoduchost. Děti si s nimi rády hrají a rozvíjí si tak zároveň své estetické cítění a smysl pro přírodní materiály.

Dřevěné hračky jsou vyrobeny z masivu např. buk, dub, bříza, borovice a modřín (viz příloha č. 3) nebo březové překližky. Na povrchovou úpravu jsou použity nezávadné vodou ředitelné barvy. Některé druhy lidových hraček se vyrábějí stále (dřevěné figurky) a slouží jednak jako předměty k dětské hře nebo taky jako dekorační předměty. (16, s. 13)

Tabulka č. 1: Ukázka dřevěných hraček

 <p>Dřevěná kostka</p>	 <p>Rybičky s udičkou</p>
 <p>Kostky barevné 50 ks</p>	 <p>Vlak ze dřeva</p>
 <p>Hračka na kolečkách</p>	 <p>Čtyřkolka</p>
 <p>Skládačka - medvěd</p>	

Dřevěné hračky jsou na rozdíl od plastových hraček odolnější a neobsahují nebezpečné ftaláty a jiné chemikálie.

Hračka z plastických hmot

Plastické hmoty nahradily dřevo a kov. Pro výrobu hraček se používají plastické hmoty, které lze dobře tvarovat, mají fyzikální a mechanické vlastnosti a jsou cenově a materiálově dostupné. Hračky z plastu jsou vhodné pro nejmladší děti, protože jsou umyvatelné. (16, s. 13)

Tabulka č. 2: Ukázka plastových hraček

 <p>Dětský nákupní košík</p>	 <p>Auto Horizont s návěsem</p>
 <p>Jídelní souprava pro 4 osoby</p>	 <p>Kid Car autíčko WADER</p>
 <p>Veselý didaktický vláček</p>	 <p>Chrastítka</p>

Kovová hračka

Kovové materiály neumožňují všestranné tvarování, ale při nízké váze dávají hračce vysokou pevnost. Spíše se používají hračky ke sběratelství než ke hraní. Hlavním představitelem kovových hraček jsou mechanické hračky opatřené pohybovým zařízením. (16, s. 14)

Tabulka č. 3: Ukázka kovových hraček

 <p>Mandelinka Bramborová</p>	 <p>VW Brouk</p>
 <p>Hrající káča - Včelka Mája</p>	 <p>Mini Cooper New red GB</p>
 <p>Mašinka - Tomášek</p>	 <p>Scania</p>

Hračka z keramiky a skla

Dříve mezi keramické hračky patřily hlavně jídelní soupravy a nádobíčka pro panenky, dnes jsou velmi vzácné. Z porcelánu se vyráběly loutky a hlavičky k loutkám, ty jsou však postupně nahrazovány umělými hmotami. Sklo se používalo jen výjimečně a to při výrobě očí loutek a zvířat a na výrobu skleněných barevných kuliček. (16, s.15)

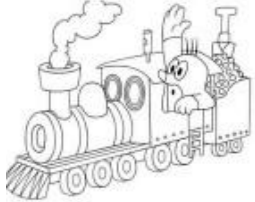

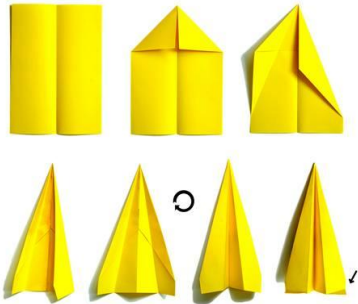
Tabulka č. 4: Ukázka keramické hračky a ze skla

 <p>Keramické nádobíčko</p>	 <p>Skleněné kuličky</p>
---	--

Hračky z papíru

Papírové hračky jsou knížky, leporela, omalovánky, puzzle a vystřihovánky. Papír je málo odolný vůči opotřebení, ale je pevný a poskytuje prostor pro další výtvarnou činnost a to kreslení, vystřihování a skládání. (16, s.16)

Tabulka č. 5: Ukázka papírové hračky

 <p>Krtek puzzle</p>	 <p>Omalovánka</p>
 <p>Origami</p>	 <p>Origami</p>

Hračka z textilie a kůže

Hračky z textilie zahrnují širokou škálu plyšových a sametových zvířátek, hadrových panenek, oblečků, loutek, kašpárků a klaunů. Tyto hračky jsou u dětí velmi oblíbené a poskytují jim více radosti a rozptýlení než tvrdá hračka ze dřeva nebo z kovu. Na trhu je velký výběr textilních hraček rozmanitých barev, vzorů a vlastností i z protialergického materiálu. Z kůže se zpracovávají spíše doplňky k hračkám, jako jsou postroje na zvířata a houně na koně, kabelky a soupravičky pro panenky. (16, s.18)

Tabulka č. 6: Ukázka textilní hračky

 <p>Krtek mini s čepicí modrou</p>	 <p>Velký barevný domeček PATRIK</p>
 <p>Textilní knížka</p>	 <p>Krtek – Textilní kostka</p>
 <p>Mini ovečka flece</p>	 <p>Textilní domino</p>

3.7 Přírodní textilní materiál pro výrobu hraček

Látky – textilie se vyrábějí z příze tkaním na tkalcovském stavu nebo pletením na pletacím stroji. Z vláken se upřede příze, z ní se utká tkanina nebo uplete pletenina, pak se rozstříhá nůžkami a sešije jehlou a nití, buď ručně nebo na šicím stroji. Základem každé textilie je vlákno. Existují i textilie, kterým se říká netkané. Nevyrábí se z příze, ale ze zaplštěných nebo jinak spojených vláken. Je to vlněná plst, ze které jsou vyrobeny klobouky nebo textilní hračky. (17, s. 4)

Vlákna příze, z níž jsou tkaniny a pleteniny vyrobeny pocházejí z rostlin, ze srsti zvířat nebo jsou to vlákna umělá. V následujícím přehledu je provedeno rozdělení textilních vláken podle původu: (18, s. 207)

Přírodní textilní vlákna rostlinná viz. tabulka č. 7

1. ze semen – bavlna (bavlník), kapok (kapok tzv. bavlník stromový)
2. ze stonků – len (len setý), konopí (konopí seté), juta (jutovník), ramie (čínská tráva), kenaf (ibišek konopáč)
3. z listů – sisalů (agáve sisálová), manilské konopí (abaka), novozélandský len
4. z plodů – kokosová vlákna (kokosovník ořechoplodý)

Přírodní textilní vlákna živočišná viz. tabulka č. 8

1. ze srsti – ovčí vlna (ovce domácí), mohérová vlna (angorská koza), kašmírová vlna (kašmírská koza), velbloudí srst (velbloudi), alpaka (druh lamy), králičí srst angora (angorský králik), koňské žíně (kůň domácí)
2. výměšky hmyzu – přírodní pravé hedvábí (bourec morušový), plané hedvábí tussah (martináčovití, např. martináč dubový, martináč japonský), Pavoučí hedvábí

Přírodní textilní vlákna anorganického původu

Do této kategorie lze zařadit např. azbest (osinek), který lze dále členit na serpentínový a amfibolový.

Tabulka č. 7: Suroviny na výrobu textilií – rostlinného původu

Rostlina	Polotovar
 <p data-bbox="512 801 635 837">Len setý</p>	 <p data-bbox="975 801 1324 875">Len ve stoncích, v rounu, v přízi a v provazu</p>
 <p data-bbox="470 1323 678 1359">Agave sisalana</p>	 <p data-bbox="1034 1308 1262 1344">Sisal po potěření</p>
 <p data-bbox="518 1749 630 1785">Bavlník</p>	 <p data-bbox="1066 1756 1230 1792">Sběr bavlny</p>

Tabulka č. 8: Suroviny na výrobu textilií – živočišného původu

Živočišná	Polotovar
 <p data-bbox="507 725 639 759">Ovčí vlna</p>	 <p data-bbox="1054 725 1238 759">Stříhání vlny</p>
 <p data-bbox="512 1209 635 1243">Hedvábí</p>	 <p data-bbox="991 1202 1305 1236">Surové čínské hedvábí</p>

Chemická textilní vlákna z přírodních polymerů

1. celulózová

- z regenerované celulózy – viskózová , měďnatá, nitrátová
- z derivátů celulózy – acetátová

2. bílkovinná

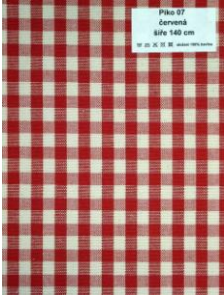

- z rostlinných bílkovin – arašídová, sójová, zeleninová
- z živočišných bílkovin – kaseinová, keratinová, kolagenová, fibroinová

Bavlněná příze byla u nás již ve 14 století zatkávána jako útek do lněné osnovy. Hlavně se ale rozšířila až v 19. století. Bavlna pochází pravděpodobně z Indie nebo Arábie. Z česaných přízí z čisté bavlny nebo ve směsi se vyrábí jemné tkaniny např. na košile, halenky, kapesníky a pletené spodní prádlo.

Bavlněná příze je měkká, vyskytuje se v přírodní barvě od čistě bílé přes nažloutlou, nahnědlou až k šedé. Je velice pevná, pružná, přitom hebká, dobře saje,

dobře se barví a je značně hřejivá. Ukázky barevnosti materiálu jsou v tabulce č. 9 (19, s. 21)

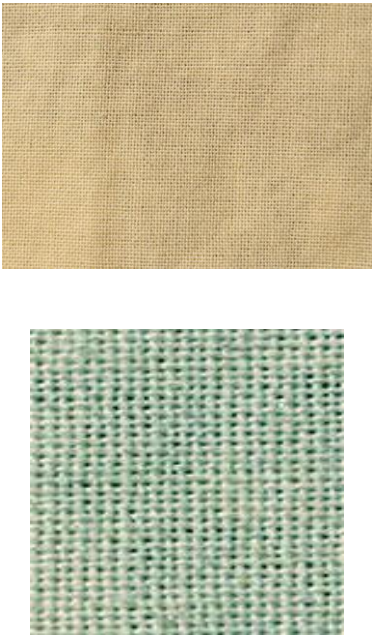

Tabulka č. 9: Druhy přírodních textilií - bavlna

Ukázka	Název	Popis, charakteristické vlastnosti a použití
	Kanafas	<p>Textilie je z přírodních bavlněných nebo konopných nití obarvených předem, je možné vytvářet různé vzory v osnově i útku, které jsou na rozdíl od tisku oboustranné, tj. stejné z obou stran látky.</p> <p>Použití - ložní prádlo, letní šaty a halenky.</p>
	Flanel	<p>Textilie je z bavlnářské tkaniny s měkkým omakem a hustým vlasem v plátňové nebo keprové vazbě.</p> <p>Použití na prádlo, povlečení, závěsy, kapsáře, košile, halenky nebo pánské obleky, dámské šaty a kostýmy.</p> <p>Vlněný flanel je tkaný nebo i pletený z česané nebo mykané příze. Příze se vyrábí z jemných, silně kadeřavých vln.</p> <p>Použití: pánské zimní obleky a kalhoty</p>
	Bavlněné látky	<p>Použití: džíny, pracovní oděvy, prostěradla, hrubé ručníky a utěrky, luxusního zboží (pánská košile), spodní a ložní prádlo, posteloviny (sypkovina), samety, kordy</p>

Lněné textilie u nás mají významnou úlohu. Lněná vlákna, dosahující délky až 90 cm, se pro vlastní spotřebu, ale i na prodej v minulém století předla podomácku na kolovratech.

Lněná příze je pevná, hladká, lesklá i hebká. Lněná plátna byla a jsou v naší lidové kultuře oblíbená pro pevnost, savost a chladivý omak. Bělením lněné příze se dosahuje různých odstínů od šedavé po čistě bílou. Hůře se však tato příze barví. (19, s. 19)

Tabulka č. 10: Druhy přírodních textilií - Lněné textilie

Ukázka	Název	Popis, charakteristické vlastnosti a použití
	<p>Plátno</p> <p>Plátnová vazba</p>	<p>Textilie tkaná vyráběna hlavně ze lnu, z konopí, dnes většinou z bavlny a z umělých vláken, je nejjednodušší základní typ vazby tkaniny. Je to tzv. vazba „obouliční“, to znamená, že rub má v neupraveném stavu stejný vzhled jako líc.</p> <p>Použití: ložní prádlo (prostěradla), košilovina, podšívkovina, dámské šatovky a pánská oblekovina, při výrobě technických tkanin - na výrobu stanů a plachet a také jako malířské plátno, podklad pro olejovou malbu</p>
	<p>Lněné látky</p>	<p>Z ploché rostliny se získávají lýková vlákna s vysokou pevností a chladné na omak a malá hřejivost, s jemným leskem. Látky z čistého lnu jsou velmi mačkávé, proto se len často kombinuje s jinými materiály.</p> <p>Použití: ideální vlákno pro velmi kvalitní letní oblečení</p>

Hedvábná příze je velmi jemná, pevná lesklá a hebká, textilie z ní vyrobená bývá šustivá a nemačkává.

Vlna je nejstarším přadným materiálem na světě. Je ji možno příst bez jakékoliv předchozí úpravy a z příze se dá snadno zhotovit jednoduchá textura. V kvalitě ovčí

vlny se v zásadě rozlišují dva druhy – měkká (více nebo méně zkadeřená, dlouhá, tuhá, rovná a lesklá) a vlna ostrá.

Srst angorských koz dává název přízi zvanou mohér. Kašmírské kozy mají jemnou podsadovou vlnu, která se vyčesává při línání. Vyráběly se z ní především proslulé kašmírské šály. (19, s. 16)

Tabulka č. 11: Druhy přírodních textilií - živočišného původu

Ukázka	Název	Popis, charakteristické vlastnosti a použití
	<p>Hedvábné látky</p>	<p>Hedvábí je přírodní vlákno získávané ze zámotku bource morušového či jemu příbuzných druhů. Dnes se vyrábí ještě tzv. lněné hedvábí s příměsí lnu,</p> <p>Použití: výchozí surovina pro sametové, brokátové a atlasové typy látek.</p>
	<p>Kašmír</p>	<p>Název odvozen od kašmírské vlny. Kašmírská příze je ceněna pro své vlastnosti lehkost a jemnost a protože je velice teplá.</p> <p>Použití: dámské šaty a šály, při výrobě různých druhů vysoce kvalitního svrchního ošacení (sukně, kostýmy, pánské obleky, saka, kabáty).</p>
	<p>Ovčí rouno</p>	<p>Výrobky z ovčího rouna jsou vhodnou alternativou lůžkových souprav pro alergiky citlivé zejména na roztoče.</p> <p>Použití: pro výrobu oblečení určeného k dotyku s pokožkou (např. šály) jsou vhodnější vlny jemnějšího charakteru, pro výrobu přízí pro výtvarné nebo dekorační účely stačí vlna hrubší.</p>

4 Praktická část

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala textilní hračku, a to ze dvou důvodů. Za prve je v mateřských školách těchto hraček nedostatek a za druhé proto, že ve srovnání s dřívějšími epochami, jsou v dnešní v pedagogické praxi textilní hračky výrazně opomíjeny. Tuto kategorii většinou zastupují jen textilní maňásci a panenky. Podstatnou část dnešních hraček představují především hračky dřevěné a plastové. Poměrně rozšířenou skupinu hraček tvoří hračky tzv. interaktivní. Jedná se o hračky, které děti mnohdy pouze jen pozorují a pro rozvoj dítěte jsou téměř bez přínosu. V rámci přípravy jsem mimo jiné čerpala také z ověřených poznatků z oblasti psychologie a pedagogiky. Na základě získaných teoretických zkušeností jsem se rozhodla navrhnout a vyrobit textilní hračky, které budou nejen v pedagogické praxi poutavé a také pro děti přitažlivé.

Mým cílem bylo vytvořit hračky přiměřeně velké, vhodné pro mladší děti, které ještě nemají dostatečně vypracovanou jemnou motoriku a uchopování drobných nebo zase moc velkých částí by jim mohlo dělat potíže.

Při výběru materiálu na výrobu hračky jsem se zaměřila na to, aby byl vhodný pro děti v předškolním věku. Textil vzbuzuje příjemné pocity tepla a hebkosti. Textil tyto požadavky splňuje, proto jsem se jen zaměřila na konkrétní druh textilie. Menší části hračky jsou převážně ušité z měkkého filcu, který je na omak velmi příjemný a není náročný na údržbu. Kromě filcu jsem použila bavlnu, která je hřejivá a měkká. Všechny zhotovené kostky, panenka, ale i hodiny jsou vyplněny molitanem, díky čemu výrobky získaly žádaný tvar a zároveň jsou měkké a lehké.

4.1 Metodické listy k výrobku panenka

Název výrobku: panenka

Vlastní charakteristika výrobku:

Každé dítě ve třídě obdrží na začátku školního roku jednu nevybarvenou panenku a dostane prostor pro její dotvoření podle své vlastní představy. Současně bude dětem vysvětleno, že je panenka bude po celý rok provázet a bude jim pomáhat, při motivaci, plnění různých úkolů a učení. Panenka bude jejich přítelem a důvěrníkem, se kterým mohou děti sdílet pocity radosti, bolesti nebo útěchy.

Kolem třetího roku dítěte se panenka stává partnerem při hře např. na maminku a na rodinu. Panenka umožňuje také dětem sdružit se ke společným hrám a poskytuje mnoho rozličných podnětných situací. Tak se stává panenka prostředníkem k navazování a upevňování vzájemných vztahů mezi dětmi. Tyto vztahy mohou být kladné, přátelské, ale i záporné.

Technika: šití

Materiál: plátno (bavlna), molitanová drť, korálky a provázky

Pomůcky: nůžky, pravítko, tužka, textilní barvy, šicí stroj, jehla a nit

Věková kategorie: děti od 3 do 6 let

Pracovní postup:

Výrobu této hračky zahájíme tím, že si na papír nakreslíme tvar panenky. Vzniklou šablonu (viz příloha č. 4) dvakrát překreslíme na plátno a vystříháme. Tím nám vznikne přední a zadní díl budoucího těla panenky. Dále si připravíme provázky, které budou tvořit ruce a nohy. Přední a zadní díl otočíme rubovou stranou nahoru a po okraji sešpendlíme. Na místa odpovídající pro ruce přišpendlíme přichystané provázky. Připravené díly po obvodu sešijeme, vynecháme pouze spodní stranu. V této fázi převrátíme ušité tělo panenky tak, aby byla lícová strana nahoře a dovnitř panenky vložíme molitanovou drť. Na místa odpovídající pro nohy přišpendlíme zbylé dva provázky a sešijeme spodní okraj těla. Na konce provázků, představující ruce a nohy, navlékneme dřevěné korály, které pomocí malých uzlů zabezpečíme proti nechtěnému vyvléknutí. Na tělo panenky namalujeme barvami na textil obličej a jednotlivé díly ošacení. Vlasy vytvoříme z vlny. Pro připevnění na hlavu použijeme techniku šití, lepení nebo háčkování.

Tabulka č. 12: Výroba panenky

Příprava materiálu

Překreslování na plátno

Stříhání plátna

Šití jednotlivých dílů

Vycpání panenky

Dokončení panenky

Hotová a ušitá panenka

Malování textilními barvami

4.2 Metodické listy k výrobku hodiny

Název výrobku: hodiny

Vlastní charakteristika výrobku:

Druhým výrobkem jsou hodiny vyrobené z různých druhů látek a molitanu. Základem pro řešení různých úkolů je ciferník hodin rozdělený na čtyři kvadranty, které charakterizují jednotlivá roční období (jaro, léto, podzim, a zima), a to barvou, motivem nebo číselným označením měsíců a hodin. Toto rozdělení slouží k pozorování, určování, rozpoznávání a popisování jednotlivých ročních období pomocí symbolů charakterizujících počasí (mráček a sluníčko), děje v přírodě (strom na jaře, v létě, na podzim a vánoční stromeček), svátky a slavnosti (vajičko, květy, míč, drak, hříbek, sněhulák, dárek).

Tato hračka dětem umožňuje poznávat samostatné číslice, číselné řady, ale také provázanost číslic a času. Dětem se znalostmi některých písmen nabízí tato pomůcka řešit také složitější úlohy spočívající v rozeznávání jednotlivých měsíců, přiřazování počátečních písmen k odpovídajícím měsícům nebo k číslům, které měsíce vyjadřují. Toto téma je blízké dětem, protože mohou čerpat z vlastních zkušeností. Děti získají formou hry informace o tom, co je pro jednotlivá roční období typické. Postupně si děti uvědomují souvislosti mezi střídajícími se klimatickými podmínkami. Získají povědomí, jak jednotlivá roční období podmiňují uspořádání života člověka a zvířat ve volné přírodě. Hodiny vybízejí děti k aktivnímu přemýšlení a uvažování. Děti mohou chronologicky řadit motivy událostí v průběhu celého kalendářního roku, třídít motivy, které dostanou od učitelky a přiřadit je k jednotlivým ročním obdobím.

Při činnosti jsou zastoupeny prvky jemné motoriky, logického myšlení, vizuálního a prostorového vnímání. Děti si mohou hrát s hodinami samy, ve skupině nebo s panenkou jako pomocníkem.

Technika: šití

Materiál: plátno, filc, molitan, molitanová drť, suchý zip

Pomůcky: nůžky, zlamovací nůž, pravítko, textilní barvy, tužka, šicí stroj, jehla a nit

Věková kategorie: děti od 4 do 6 let

Pracovní postup:

Pro výrobu této hračky si předem obarvíme připravené kusy plátna. Barvy volíme tak, aby výrobek působil vesele. Výrobu této hračky zahájíme tím, že si na papír nakreslíme tvar hodin. Vzniklou šablonu (viz. příloha č. 5) dvakrát překreslíme na plátno a vystříháme. Tím nám vznikne přední a zadní díl budoucích hodin. Dále z plátna vystříháme pás, který šířkou odpovídá tloušťce použitého molitanu, který bude tvořit výplň hodin. Na budoucí přední díl hodin přišijeme čtyři různě barevné výseče kruhu z filcu, které budou představovat jednotlivá roční období. Přední díl otočíme rubovou stranou nahoru a po okraji sešpendlíme s připraveným pásem. Připravené díly po obvodu sešijeme. Obdobně postupujeme u zadního dílu, u kterého ponecháme otvor potřebný pro vložení výplně z molitanu. Po vložení molitanu otvor ručně sešijeme.

Motivy charakterizující jednotlivá roční období vyrobíme z filcu podle předem zpracovaných nákresů. Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně malé komponenty, použijeme techniku ručního šití. Výplň je tvořena molitanovou drtí. Na zadní strany všech komponentů přišijeme suchý zip, který při praktickém používání zvýší variabilitu práce s hodinami.

Při výrobě rukou a nohou postupuje obdobným způsobem jako při výrobě těla hodin. Odpovídající tvar si nakreslíme na papír, následně dvakrát překreslíme na plátno a vystříháme. Získáme tak vždy přední a zadní díl budoucích končetin. Oba díly otočíme rubovou stranou nahoru a po okraji sešpendlíme a po obvodu sešijeme, vynecháme pouze otvor pro vyplnění molitanovou drtí. Použitím této výplně docílíme toho, že ruce a nohy jsou měkké a ohebné.

Po obvodu hodin ručně přišijeme textilní šňůru, která vytvoří ozdobný lem a na horní části ucho sloužící pro lepší manipulaci s hračkou. Do prostoru mezi ciferníkem a přišitým lemem připevníme pomocí suchého zipu štítky vyrobené z barevného filcu, které na sobě nesou číslice označující hodiny případně symboly označující měsíce.

Tabulka č. 13: Výroba hodin – příprava a zahájení

Molitanový kruh

Příprava k šití

Textilie na doplňky

Výroba doplňků

Šití nohy

Vycpávání nohy

Tabulka č. 14: Výroba hodin - tvoření detailů a dokončení

Vystřihování detailů

Pohled na detaily

Hotové doplňky

Před dokončením

Výrobek po dokončení

Výrobek v praxi

4.3 Metodické listy k výrobku kostky

Název výrobku: kostky

Vlastní charakteristika výrobku:

Kostky jsou vhodnou pomůckou pro nácvik úchopu, manipulaci s kostkou, jemnou motoriku, zrakové a prostorové vnímání, rozpoznávání a rozlišování barev, tvarů a vzorů, porovnávání množství, chápání a nalezení logických souvislostí (předmět na předloze – předmět na kostce), soustředěnost a vytrvalost. Děti si mohou hrát s kostkou samy, ve skupině nebo s panenkou jako pomocníkem. Při společném řešení úkolů (s panenkou nebo ve skupině) vstupují do herního procesu různé typy řečových projevů. Dítě může pojmenovávat, popisovat nebo porovnávat konkrétní obrázky na kostkách např. ovoce, zeleninu, barvy, číslice, počet teček a geometrické tvary. Hra s kostkou vede děti k zapojení a rozvíjení fantazie, a to zejména tím, že umožňuje sestavit velké množství různých logických i nelogických kombinací. Výhodou této hračky je také možnost řešení konkrétních úkolů podle pokynů učitelky, předlohy vytvořené ostatními dětmi nebo podle nákresu, a to individuálně, ve skupině nebo s pomocí panenky.

Vlastní práce dítěte s kostkami je velmi jednoduchá. Dítě otáčí jednotlivými kostkami, hledá správný díl podle předlohy nebo pokynu a přitom si do své paměti ukládá význam slov a jejich propojení s odpovídajícími symboly. Většina dětí předškolního věku umí odříkat číselnou řadu od 1 do 6 a dokáží rozpoznat číslice.

Technika: šití, malování na textil

Materiál: plátno, molitan

Pomůcky: nůžky, zlamovací nůž, šablona z papíru na kostku, šablony předloh, pravítko, tužka, šicí stroj, jehla a nit, barvy na textil štětec, fix na textil

Věková kategorie: děti od 4 do 6 let

Pracovní postup:

Před zahájením vlastní výroby této hračky si připravíme základní suroviny, tj. molitan o tloušťce 10 cm a plátno. Z plotny molitanu nařežeme kostky o velikosti 10 x 10 cm. Pokračujeme tím, že si připravíme plátno v šesti různých barvách např. 6x žlutá, 6x modrá, 6x zelená, 6x červená, 6x hnědá a 6x oranžová. Plátno koupíme

nebo pomocí textilní barvy obarvíme. Na papír nakreslíme tvar jedné stěny kostky. Vzniklou šablonu (viz.příloha č. 6) překreslíme vždy šestkrát na plátno každé barvy a vystříháme. Na samostatný papír nakreslíme šablony ovoce (např. jablko, švestka, banán, hruška, ananas a pomeranč), zeleniny (např. kedlubna, paprika, okurka, rajče, mrkev a brambora), číslice (1, 2, 3, 4, 5 a 6), počtu teček (1 až 6) a geometrických tvarů (např. čtverec, obdélník, kruh, ovál, trojúhelník a kosočtverec). Poslední stěna kostky zůstane bez potisku a reprezentuje svou vlastní barvu. Pro vyvarování se chyb na finálním výrobku doporučujeme šablony vybarvit a použít pro nalezení optimálních barevných kombinací na jednotlivých stěnách kostky tak, aby se např. charakteristická barva ovoce neshodovala s podkladní barvou textilie. Jakmile dosáhneme konečného uspořádání jednotlivých symbolů, překreslíme šablony na barevný textil nejdříve jen tužkou. Následně symboly vybarvíme barvou na textil a okraje zvýrazníme černou fixou na textil. Po zaschnutí vše přežehlíme přes papír na pečení. Jednotlivé díly otočíme rubovou stranou nahoru a po okraji sešpendlíme. Připravené díly po obvodu sešijeme. Ponecháme otvor potřebný pro vložení výplně z molitanu. Po vložení molitanu otvor ručně sešijeme.

Tabulka č. 15: Výroba kostek - příprava

 <p>Vyřezané molitanové kostky</p>	 <p>Příprava obarvených textilií</p>
 <p>Překreslování na textil</p>	 <p>Stříhání textilií</p>

Tabulka č. 16: Výroba kostek - tvoření detailů a dokončení

Kreslení na textil

Uspořádání barev v kostce

Šití kostky

Dokončení kostky

Seřazování podle číslic

Přiřazování k číselné řadě

Závěr

Vzhledem k tomu, že pracuji v mateřské škole a ráda vymýšlím, jak s dětmi pracovat zajímavěji, vybrala jsem si pro svou bakalářskou práci téma „Textilní hračka a její využití v prostředí mateřské školy“. Bakalářskou práci jsem rozčlenila na teoretickou a praktickou část.

Cílem teoretické části bakalářské práce bylo na základě dostupné odborné literatury popsat vliv herní činnosti na vývoj dítěte, rozlišení dětských her, hry v řízené činnosti v mateřské škole a rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Dalším cílem bylo provést základní dělení hraček, vymezit význam hračky a materiál, který se používá na jejich výrobu.

Jsem přesvědčena, že vytyčené cíle teoretické části bakalářské práce byly splněny. Teoretickou část práce jsem rozdělila do jednotlivých kapitol, ve kterých jsem se podrobněji zaměřila na výše uvedenou tematiku. V první kapitole jsem popsala vliv herní činnosti na vývoj dítěte a rozlišení dětských her. Ve druhé kapitole jsem psala o hře v řízené činnosti v mateřské škole, rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání, ale také o alternativních metodách mateřských škol. Ve třetí kapitole jsem věnovala pozornost hračce a její historii, základnímu dělení hraček, významu hračky a materiálu, který se používá na její výrobu.

V praktické části práce bylo mým cílem vyrobit konkrétní textilní hračku využitelnou jako didaktickou pomůcku v mateřské škole a popsat její charakteristické rysy, techniku výroby a pracovní postup.

Tento cíl bakalářské práce byl splněn. Vlastnoručně jsem vyrobila tři různé textilní hračky, panenku, hodiny a kostky. K těmto hračkám jsem zpracovala technickou dokumentaci a metodické listy, které popisují charakteristiku jednotlivých výrobků, techniku výroby, použitý materiál, výrobní pomůcky, ale také podrobný pracovní postup doplněný vlastní fotografickou dokumentací.

Seznam použité literatury a internetových odkazů

1. BUCHTA O. Dětská hra, Vývoj dětské hry [on line] [cit. 21. února 2011]
Dostupný z WWW: www.ondra-buchta.wz.cz/files/Detska_hra.ppt
file:///C:/Documents%20and%20Settings/Uživatel/Local%20Settings/Temporary%20Internet%20Files/Content.IE5/QBGY9LO3/Detska_hra%5B1%5D.ppt#272,6
VÝVOJ DĚTSKÉ HRY
2. MIŠURCOVÁ. V., FIŠER, J., FIXL, V., Hra a hračka v životě dítěte. Praha: Státní ped. nakladatelství, 1989. 144 s. ISBN nevedeno
3. KOŤÁTKOVÁ, S., Dítě a mateřská škola. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. 200 s. ISBN 978-80-247-1568-1.
4. LIPOVSKÁ, V. Není hračka jako hračka [on line] [cit. 21. února 2011]
Dostupný z WWW: <http://hracky.webz.cz/clanek01.htm>
5. ŠČERBANOVSKÝ. J., ŠIMKOVÁ. J., HYBÍNOVÁ M., *Výroba textilních hraček*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985. 444 s. ISBN nevedeno
6. DUPLINSKÝ, J., *Pedagogika*, Příloha na pomoc pedagogické praxi č. 6, Hra a hračka z pohledu psychologa, Akademie věd České republiky, Redakce časopisu PEDAGOGIKA, Praha
7. ČÁP, J., *Psychologie pro učitele*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství Portál, 2007. 655 s. ISBN 978-80-7367-273-7
8. Wikipedia, Hračka [onl ine] [cit. 19. února 2011] Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hra%C4%8Dka>
9. DEISLER, H. H. *Každodenní problémy v mateřské škole*. 1. vyd. Praha: Portál, s. r. o., 1994, 108 s. Přel. z: Alltagsprobleme im Kindergarten. ISBN 80-7178-010-3
10. OPRAVILOVÁ, E., *Dítě si hraje a poznává svět*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. 184 s. ISBN nevedeno
11. SMOLÍKOVÁ, K., autorský kolektiv. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006. ISBN 80-87000-00-5.
12. Waldorfská pedagogika, ovčí panenky [on line] [cit. 21. února 2011] Dostupný z WWW: <http://panenkyzvlny.webnode.cz/waldorfske-panenky/>

13. MATĚJČEK, Z., *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Praha: Nakladatelství Portál, 2007. 144 s, ISBN 978-80-7367-325-3.
14. Nalezeno.CZ, Ekologické a šetrné hračky [on line] [cit. 21. února 2011]
Dostupný z WWW: <http://www.nazeleno.cz/zdravi/ekologicke-a-setrne-hracky-nebezpecne-muze-byt-pvc.aspx>
15. Celostní medicína. cz, Dítě a hra [on line] [cit. 21. února 2011] Dostupný z WWW: <http://www.celostnimedicina.cz/dite-a-hra.htm#ixzz1BOlC5H>
16. TITĚRA, D. a kolektiv. *Hračky: Konstrukce a výroba*. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1963. 320 s. ISBN neuvedeno
17. SITARČÍKOVÁ, Z., *Výrobky z textilu*. Brno: Computer Press, 2006. 89 s. ISBN 80-251-1159-8
18. SKARLANTOVÁ J., VECHOVÁ, M. *Textilní a výtvarné techniky*. 1. vyd. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2005. 232 s. ISBN 80-7238-319-1
19. STAŇKOVÁ, J., BARAN, L., *Tradiční textilní techniky*. 1. vyd. Praha: 2008. 180 s. ISBN 978-80-247-2035-7
20. KOHOUTEK, R. *Vývojová psychologie*, 2.vyd. Brno: IMS. 2003. 84 s. ISBN neuvedeno
21. EINONOVÁ, D. *Naše dítě rozvoj osobnosti*. 2.vyd. Praha: Fragment, s. r. o. 2007, 240 s. ISBN 978-80-253-0534-8 (z angl. originálu přeložila Kateřina Orlová)
22. FICHNOVÁ, K., SZOBIOVÁ, E. *Rozvoj tvořivosti a klíčových kompetencí dětí*. 1. vyd. Praha: Porátl, s. r. o. 2007, 130 s. ISBN 978-80-7367-323-9
23. JIRÁSEK, J., VANČUROVÁ, E., HAVLÍNOVÁ, M., *hrajeme si doopravdy*. 1. vyd. Praha: AVICENUM, 1983, 112 s. ISBN neuvedeno
24. MERTIN, V., GILLERNOVÁ, I. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. 2. vydání. Praha: Portál, s.r.o., 2010, 247 s. ISBN 978-80-7367-627-8
25. ŠIMÍČKOVÁ ČÍŽKOVÁ, J. a kol. *Přehled vývojové psychologie*. 2. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. 175 s. ISBN 978-80-244-2141-4

Seznam obrázků

1. Obrázek č. 1: **Mobilní kolotoč**

Zdroj:

http://mastercity.cz/index.php?seznam=1&shop=ODY0MjAwNWE=&from_id=560&s3=175&s2=360&id_detail=66057&ecc=0&ac=40&rq_1, staženo 9. 2. 2011

2. Obrázek č. 2: **Hra batolete**

Zdroj: <http://www.maxikovy-hracky.cz/katalog/plysove-hracky/ostatni/sada-veselych-latkovych-kostek-a-trojuhelniku>, staženo 9. 2. 2011

3. Obrázek č. 3: **Hra dětí v předškolním věku**

Zdroj: vlastní fotografie

4. Obrázek č. 4: **Panenko z přírodních materiálů**

Zdroj: <http://panenkyzvlny.webnode.cz/waldorfske-panenky/>, staženo 8. 2. 2011

5. Obrázek č. 5: **Pomůcka - Malé červeno-modré tyče a Válečky bez úchytů**

Zdroj: http://www.msmontessori.net/?sec=gallery_detail&lang=cz&cat=6, staženo 9. 2. 2011

6. Obrázek č. 6: **Logo Začít spolu a rozmístění center v mateřské škole**

Zdroj: <http://www.alternativniskoly.cz/category/zacit-spolu/>, staženo 9. 2. 2011

7. Obrázek č. 7: **Kačenka gumová**

Zdroj: <http://www.nazeleno.cz/zdravi/ekologicke-a-setrne-hracky-nebezpecne-muze-byt-pvc.aspx>, staženo 26. 1. 2011

Seznam tabulek

1. Tabulka č. 1: **Hračky ze dřeva**

Zdroj: http://www.pongo.cz/images/pongo_cz/213/original/drevena-kostka-se-zastrkovacimi-tvary.jpg, staženo 26.1.2011

Zdroj: <http://drevene-hracky.heureka.cz/>, staženo 9. 1. 2011

Zdroj: <http://www.prirodnihracky.cz/images/produkty/original/250.jpg>, staženo 26.1.2011

Zdroj: <http://www.wooden-toys.cz/>, staženo 9. 1. 2011

Zdroj: <http://www.bino-drevenehracky.cz/drevo-a-textil>, staženo 9. 1. 2011

Zdroj: <http://www.drevenahracka.cz/scripts/index.php>, staženo 9. 1. 2011

2. Tabulka č. 2: **Hračky z plastických hmot**

Zdroj: <http://www.logbal.cz/hracky/pisek/>, staženo 9. 1. 2011

Zdroj: http://www.hracky-pisko.cz/hracky-pro-nejmensi-zabrany-na-kocarek-c-11_149.html, staženo 9. 1. 2011

3. Tabulka č. 3: **Hračky z kovu**

Zdroj: <http://www.opravdovehracky.cz/index.php?a=kategorie&k=13&lo=60>, staženo 9. 1. 2011

Zdroj: <http://www.kralovstvi-deti.cz/hracky/kovove-hracky/>, staženo 9. 1. 2011

Zdroj: http://svet-aut.cz/welly-welly-13236-c-114_347.html?page=5&sort=products_sort_order&osCsid=a0e1b1c7f50450bfb134832ffdf7644c, staženo 9. 1. 2011

Zdroj: <http://www.kralovstvi-deti.cz/hracky/kovove-hracky/>, staženo 9. 1. 2011

4. Tabulka č. 4: **Hračky z keramiky a skla**

Zdroj: <http://www.mimibazar.cz/bazar.php?res=1&id=36857365&strana=1>, staženo 9. 1. 2011

Zdroj: <http://www.hracky-pisko.cz/kulicky-sklenene-50-1-ks-p-7223.html>, staženo 9. 1. 2011

5. Tabulka č. 5: **Hračky z papíru**

Zdroj: <http://www.darekvsem.cz/produkty-darkey-darkove-predmety/darkey-pro-deti/stavebice-drevo-skladacky/>, staženo 9. 1. 2011

Zdroj: <http://www.omalovankyprodeti.cz/k-vytisknuti/krtceek/>, staženo 9. 1. 2011

- Zdroj: http://hobby.idnes.cz/vyzkousejte-origami-fascinujici-umeni-skladat-papir-p0e-/hobby-domov.asp?c=A090312_125618_hobby-domov_mot, staženo 9. 1. 2011
6. Tabulka č. 6: **Hračky z textilu**
 Zdroj: <http://www.kouzelnýhrad.cz/textilni-hracky/>, staženo 9. 1. 2011
 Zdroj: <http://www.eurokosik.cz/hracky-didakticke-hracky-kat-303-2-279-303.html>, staženo 9. 1. 2011
 Zdroj: <http://www.kotevbote.cz/mini-ovecka-fleece/>, staženo 9. 1. 2011
7. Tabulka č. 7: **Suroviny na výrobu textilií – rostlinné**
 Len setý: Zdroj: <http://www.moje-rodina.cz/site-dekorace/material-na-iti-tkaniny>, staženo 26.1.2011
 Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Flachsstroh_Garn_Vlies_und_Seil.jpg, staženo 26.1.2011
 Agave sisalana: Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Silk_raw_01.jpg, staženo 26.1.2011
 Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:SisalFibreAfterDecortication.jpg>, staženo 26.1.2011
 Bavlna: Zdroj: <http://www.moje-rodina.cz/site-dekorace/material-na-iti-tkaniny>, staženo 26.1.2011
 Zdroj: <http://fotky-foto.cz/fotobanka/page/vyhledavani/>, staženo 26.1.2011
8. Tabulka č. 8: **Suroviny na výrobu textilií – živočišné**
 Ovčí vlna: Zdroj: <http://www.moje-rodina.cz/site-dekorace/material-na-iti-tkaniny>, staženo 26.1.2011
 Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Cashmeregoat_shearing.png, staženo 26.1.2011
 Hedvábí: Zdroj: <http://cea.livinghistory.cz/zivotvm/remesla/textil/textilie>, staženo 26.1.2011
9. Tabulka č. 9: **Druhy přírodních textilií - bavlna**
 Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kanafas>, staženo 15. 1. 2011
 Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Flanel>, staženo 15. 1. 2011
 Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/File:D_3472.jpg, staženo 15. 1. 2011
 Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/>, staženo 15. 1. 2011
 Zdroj: <http://bavlna.navajo.cz/>, staženo 9. 1. 2011

10. Tabulka č. 10: **Druhy přírodních textilií - Lněné textilie**
Zdroj: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Pl%C3%A1tno_\(vazba\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Pl%C3%A1tno_(vazba)), staženo 20. 1. 2011
Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki> staženo, 19. 1. 2011
11. Tabulka č. 11: **Druhy přírodních textilií - živočišného původu**
Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki> staženo, 19. 1. 2011
Zdroj: <http://www.aptega.cz/clanky/Nazvy-tkanin/>, staženo 19. 1. 2011
Zdroj: <http://www.dalin-praha.cz/ruvl.php>, staženo 19. 1. 2011
12. Tabulka č. 12: **Výrobek – panenka**
Zdroj: vlastní fotografie, pořízeno 11. 12. 2010
13. Tabulka č. 13: **Výroba hodin – příprava a zahájení**
Zdroj: vlastní fotografie, pořízeno 25. 11. 2010
14. Tabulka č. 14: **Výroba hodin - tvoření detailů a dokončení**
Zdroj: vlastní fotografie, pořízeno 25. 11. 2010
15. Tabulka č. 15: **Výroba kostek - příprava**
Zdroj: vlastní fotografie, pořízeno 15. 1. 2011
16. Tabulka č. 16: **Výroba kostek - tvoření detailů a dokončení**
Zdroj: vlastní fotografie, pořízeno 15. 1. 2011

Přílohy

- Příloha č. 1 Zákon 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky
- Příloha č. 2 vyhláška MZ č. 84/2001 SB. o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti zdroj: Sbírka zákonů, ročník 2001, ze dne 27.2.2001
- Příloha č. 3 Typy dřeva, zdroj: <http://www.centrex.cz/produkty/rezivo/rezivo-stolarske>, staženo 9. 1. 2011
- Příloha č. 4 Technický výkres - panenka
- Příloha č. 5 Technický výkres - hodiny
- Příloha č. 6 Technický výkres - kostky

Anotace

Jméno a příjmení:	Milada Poštulková
Katedra:	Katedra technické a informační výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. Hana Blažková
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Textilní hračka a její využití v prostředí mateřské školy
Název v angličtině:	The Toy of acous-textile and its utilization at kindergarten's backround
Anotace práce:	Tato bakalářská práce se zabývá tématem hračky z pohledu pedagogického, psychologického a technického. Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Obě části se zaměřují na textilní hračku a její využití v prostředí mateřské školy. Cílem práce v rámci teoretické části je na základě dostupné odborné literatury shrnout poznatky hraní dítěte a popsat význam hry a hračky ve vývoji dítěte. V praktické části práce je práce cílem vyrobit a popsat výrobní proces textilní hračky jako didaktické pomůcky v mateřské škole.
Klíčová slova:	dítě, hračka, textil, hra, pedagogika, psychologie, technika, vývoj, osobnost, senzomotorický, poznávací, didaktický, intelektuální, fantazie, myšlení, vnímání, materiál
Anotace v angličtině:	This bachelor thesis deals with toys from the perspective of educational, psychological and technical. The thesis is divided into theoretical and practical. Both parts are focused on the Toy of acous-textile and its utilization at kindergarten's environment. The aim of the thesis in the theoretical part is based on the available scientific

	literature to summarize knowledge of child play and describe the importance of games and toys in child development. The practical part of the thesis is to produce and describe the production process of textile toys as teaching aids in kindergarten.
Klíčová slova v angličtině:	child, toy, textile, game, education, psychology, development, technical, personality, sensorimotor, cognitive, didactic, intellectual, fantasy, thinking, perception, materials
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1 Zákon 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky</p> <p>Příloha č. 2 Vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 84/2001 SB. o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti</p> <p>Příloha č. 3 Typy dřeva</p>
Rozsah práce:	62 stran
Jazyk práce:	český